

ВАЛОЖЫН
РЫХТУЕЦЦА
ДА АБЛАСНЫХ
«ДАЖЫНАК»

4

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

4 верасня 2024 г.
СЕРАДА
№ 172 (30306)

МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ

ЯК АРГАНІЗАВАЦЬ
РЭЖЫМ
ШКОЛЬНІКУ?

13

ЦЫТАТА ДНЯ

Марына АЦЁМЕНКА,
намеснік міністра
працы, занятасці
і сацыяльнай абароны:

«Усе прадпрыемствы, у якіх колькасць работнікаў перавышае 100 чалавек, абавязаны будучы стварыць працоўныя месцы для інвалідаў у нейкай вызначанай квоты. Падаходны на працу, на парадку выдзялення гэтых квот прапрацоўваюцца, але гэта сведчыць аб тым, што мы рухаемся да сацыяльнай адказнасці бізнесу, да таго, што максімальна ўцягваем людзей у занятасць. Працуюць 60% інвалідаў, якія маюць рэкамендацыі, гэта дастаткова высокі ўзровень. Калі паглядзець на іншых краінах (ёсць аналітыка на 90), то працэнт у сярэднім складае 30. І гэта, вядома, дзякуючы тым мерам, якія дзяржава аказвае, ствараючы працоўныя месцы для людзей з інваліднасцю».

Фінансы ў надзвычайных руках

Пасля заканчэння школы перад Алінай Лапчанкавай, як і перад тысячамі іншых юнакоў і дзяўчат, паўстала пытанне: кім быць? Па парадзе хроснай маці паступіла ў Мінскі каледж прадпрымальніцтва на спецыяльнасць «Банкаўская справа».

Першым працоўным месцам маладога спецыяліста стаў «Белінвестбанк», дзе яна працуе ўжо пяць гадоў. За гэты час спецыяліст II катэгорыі аддзела рознічнага бізнесу Галоўнага аперацыйнага ўпраўлення банка ўпэўнілася ў правільнасці выбару і вырашы-

ла завочна атрымаць вышэйшую адукацыю. А галоўным плюсам сваёй работы яна лічыць менавіта зносіны з людзьмі і магчымасць ім дапамагчы ў вырашэнні фінансавых пытанняў.

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Прафарыентацыя

Грамадства

КРОК У БУДУЧЫНЮ

У мінскай гімназіі з'явіўся медыцынскі клас

Дзень ведаў, лічы, у жыцці кожнай школы самы кранальны: на лінейцы сустракаюцца амаль ужо дарослыя вучні адзінацятых класаў і першаклашкі. Для адных сімвалічны званок, які дае старт новаму навучальнаму году ў роднай школе, — апошні, для другіх — першы. Аднолькава адно — пераступішы парог школы, старэйшыя вучні зробіць яшчэ адзін крок да сваёй мары, сваёй прафесіі і дарослага жыцця, а малодшыя ступаць на першую прыступку гэтай лесвіцы.

СТАР. 6

У МІРНАЙ КРАІНЕ

Пачынаецца акцыя «Беларусь адзіная»

Праводзіць яе напярэдадні знакавага свята — Дня народнага адзінства — ужо стала добрай традыцыяй. Штогод, пачынаючы з 2021 года, аўтарытэтных эксперты праводзяць адкрытыя дыялогавыя пляцоўкі і круглыя сталы. Гэтая акцыя стала неад'емным аtryбутам Дня народнага адзінства. Сёлета старт акцыі дасць горад Салігорск. Пасля з 9 да 17 верасня па ўсёй краіне пройдуць грамадзянска-палітычныя форумы на тэму «Мірная краіна: вытокі і перспектывы беларускай мадэлі развіцця».

СТАР. 3

КОРАТКА

- Інстытут сацыялогіі НАН: больш як 72 працэнты беларусаў станюча ацэньваюць сістэму адукацыі ў краіне.
- З 2 да 8 верасня ў Гомелі знаходзіцца Крыж Ефрасінні Полацкай і каўчэг з часцінкай яе мошчаў.
- Больш за 115 тысяч шматдзетных сем'яў атрымалі дапамогу на падрыхтоўку дзяцей да навучальнага года.
- У сярэдзіне верасня стартуе абследаванне па ацэнцы стану здароўя і становішча жанчын у сям'і.

ISSN 1990 — 763X

2 4 1 7 2 >

9 771990 763008

Міжнародныя стасункі

Блізкая ўлада

3 акцэнтам на эфектыўнасць

Наталля КАЧАНОВА правяла сустрэчу з паслом Кітая

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Беларусі Се Сяаюн заявляе дыпламатычную місію ў нашай краіне. Самы час падвесці вынікі сумеснай работы, абмяняцца думкамі аб перспектывах далейшага супрацоўніцтва, падзякаваць адзін аднаму за асабісты ўклад ва ўмацаванні беларуска-кітайскага сяброўства.

«Палітыка, якая праводзіцца ў нашых краінах, абсалютна ідэнтычная»

Найперш Старшыня Савета Рэспублікі выказала ўдзячнасць паслу за падрыхтоўку афіцыйнага візиту парламенцкай дэлегацыі Беларусі ў КНР, які адбыўся ў маі гэтага года. «Я пад уражаннем ад Кітая, палюбіла гэтую краіну, убачыла, як любяць Беларусь у Кітаі, — падзялілася спікер. — У гэтым заслуга і ваша. Вы сталі добрым сябрам нашай краіны. Спадзяёмся на далейшае супрацоўніцтва, дзе б вы ні працавалі».

Старшыня Савета Рэспублікі падкрэсліла, што ў Беларусі гана-рацца і шануюць сяброўства, якое складваецца паміж дзвюма краінамі. «Вядома, перш за ўсё гэта заслуга лідараў нашых краін, — адзначыла спікер. — Дзякуючы такому настойліваму падыходу ва ўмацаванні нашых сувязяў нашы адносіны выйшлі на ўзровень усебаковага, усепагоднага стратэгічнага партнёрства. Мы з вялікай радасцю адзначаем найвышэйшы ўзровень нашага палітычнага дыялогу. Такія адносіны складаюцца таму, што палітыка, якая праводзіцца ў нашых краінах, абсалютна ідэнтычная».

Наталля Качанова выказала ўдзячнасць кітайскаму боку за падрыхтоўку нашай краіны пры ўступленні ў Шанхайскую арганізацыю супрацоўніцтва. Спікер нагадала аб нядаўнім візіце ў Беларусь прэміера Дзяржаўнага савета КНР, падчас якога былі падпісаны новыя пагадненні, якія датычацца эканамічнага ўзаемадзеяння. Па словах Наталлі Качанавой, гэта надасць новы імпульс супрацоўніцтву паміж нашымі краінамі.

Кажуць аб міжпарламенцкім узаемадзеянні, Старшыня Савета Рэспублікі падкрэсліла, што беларускія парламентарыі будуць рабіць усё для таго, каб тыя дамоўленасці, якія ёсць паміж кіраўнікамі дзяржаў, былі рэалізаваны, прычым рэалізаваны эфектыўна. Наталля Качанова прайнфармавала, што, акрамя Групы сяброўства, створаны Камітат высокага ўзроўню паміж заканадаўчымі органамі дзвюх краін. Першае пасяджэнне ўжо адбылося ў маі гэтага года. Наталля Качанова праанасавала, што ў найбліжэйшы час адбудзецца другое пасяджэнне, на якім будзе абмеркаваны шэраг пытанняў дубаковага супрацоўніцтва з мэтай зваркі падыходаў у рэалізацыі тых задач, што пастаўлены кіраўнікамі дзяржаў.

Наталля Качанова з цэпльнай згадала сустрэчу, праведзеную падчас афіцыйнага візиту ў Кітай. «Спадзяёмся на тое, што тыя пытанні, якія мы абмяркоувалі, будуць рэалізаваны, — адзначыла спікер. — Пастараемся прыкладзі ўсе намаганні для гэтага. Мы накіраваны на вельмі шчыльнае ўзаемадзеянне з нашымі калегамі і будзем рабіць усё для та-

го, каб тое стратэгічнае партнёрства, якое складваецца паміж нашымі краінамі, працягвалася так жа эфектыўна, як і цяпер».

«Сябры пазнаюцца ў бдзе»

Пасол КНР у Беларусі адзначыў, што поўнамоцны падтрымлівае ацэнку двухбаковага ўзаемаадносін, дадзенаму спікерам. «Час маёй работы ў Беларусі сулаў з асабістым перыядам у адносінах паміж дзвюма краінамі, — заўважыў Се Сяаюн. — Пад стратэгічным кіраўніцтвам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэвіча і Старшыні КНР Сі Цзіньпіна кітайска-беларускія адносіны захоўваюць тэндэнцыю дынамічнага развіцця і дасягнулі бесперадэнтнага высокага ўзроўню ўсепагоднага і ўсебаковага стратэгічнага партнёрства. Абедзве краіны цвёрда падтрымліваюць адна адну па пытаннях, якія датычацца карэзных інтарэсаў і важных заклапочанасцяў нашых дзвюх дзяржаў, сумесна абараняючы ААН-цэнтрыйную міжнародную сістэму і міжнародны парадок, заснаваны на міжнародным праве, а таксама сумесна абараняючы суверэнітэт, бяспеку, інтарэсы развіцця абодвух бакоў, міжнародную справядлівасць і раўнапраўе».

Па словах кіраўніка дыпламатычнай місіі, гандлёва-эканамічнае супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Кітаем здзейсніла апераджалнае развіццё. «У мінулым годзе двухбакова тавараабарот дасягнуў новага максімуму — 8 мільярдў 400 мільёнаў долараў, што амаль у тры разы больш, чым на момант, калі я ўступіў на пасаду, — удакладніў ён. — Нядаўна абедзве краіны падпісалі Пагадненне аб гандлі паслугамі і ажыццяўленні інвестыцый, якое дае абодвум бакам шырокую прастору і вялікія магчымасці для далейшага пашырэння маштабаў і стварэння новых мадэляў супрацоўніцтва».

Се Сяаюн падзяліўся, што яго вельмі крунала, як у барацьбе з эпідэміяй COVID-19 абадва народы аказалі адзін аднаму дапамогу і падтрымку, сумесна пераадолялі цяжкасці. «Беларусь, неадкладна выкарыстоўваючы ваенную авіяцыю, двойчы адправіла ў Кітай у агульнай складанасці каля 40 тон супраэпідэмічных матэрыялаў, — канкрэтызаваў ён. — А кітайскі бок паслядоўна аказаў беларускаму боку дапамогу ў аб'ёме каля 130 тон супраэпідэмічных матэрыялаў і больш як 5 мільёнаў доз вакцын, што наглядна прадэманстравала сапраўдны сэнс прыказкі: сябры пазнаюцца ў бдзе».

Па словах пасла, на фоне цудоўнага развіцця кітайска-беларускіх адносін, плённа развіваецца парламенцкае супрацоўніцтва паміж краінамі. Ён акцэнтаваў увагу, што важным момантам ва ўзаемадзеянні стаў афіцыйны візіт парламенцкай дэлегацыі Беларусі на чале са Старшыняй Савета Рэспублікі Наталляй Качановай ў КНР, які адбыўся ў маі гэтага года. «У выніку паміж намі было дасягнута вельмі шмат дамоўленасцяў аб развіцці супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі ў заканадаўчай галіне, — канкрэтызаваў дыпламат. — Можна сказаць, што гэты візіт уяўляў сабой поўны поспехам і дасць вялікі імпульс развіццю супрацоўніцтва паміж нашымі парламентарыямі».

Вераніка КАНЮТА.

Новы імпульс навуцы і павышэнне якасці жыцця

З якімі пытаннямі падчас прыёму грамадзян звярталіся да Ігара СЕРГЯЕНКІ

На сустрэчу са Старшынёй Палаты прадстаўнікоў прыехалі жыхары розных рэгіёнаў краіны. Пытанні, з якімі людзі вымушаны былі звярнуцца па дапамогу да спікера, закранаюць розныя аспекты. Гэта і падрыхтоўка кадраў вышэйшай навуковай кваліфікацыі, і жыллёва-камунальнага гаспадарка, і працаўладкаванне. Шэраг пытанняў знаходзіцца ў кампетэнцыі праваахоўных органаў.

Пашырэнне магчымасцяў

Пытанне падрыхтоўкі кадраў вышэйшай навуковай кваліфікацыі і развіцця навуковай школы гаспадарчага права падчас прыёму грамадзян узяла за гадчыца кафедры гаспадарчага права Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Наталля Бандарэнка, якая яшчэ з ўзачальнае навуковую школу гаспадарчага права БДУ. Яна расказала, на якіх задачах у першую чаргу засяроджана навуковая школа. Адна з іх, па словах заўяўніцы, — пераўтвараць навуковыя вынікі не толькі ў навуковы, але і ў адукацыйны прадукт. «Бо падрыхтоўка навуковых кадраў — гэта наша асноўная місія», — патлумачыла Наталля Бандарэнка і расказала, што іх распрацоўкі выліліся ў цэлы комплекс навуковых дысцыплін, якія, па яе словах, з'яўляюцца ўнікальнымі і не маюць аналагаў у суседніх дзяржавах.

«Навуковая школа дастаткова маладая, ёй усяго некалькі гадоў, — канкрэтызавала яна. — Мы шчыльна займаемся тым, што цяпер найбольш запатрабавана, — праблемнай ідэнтыфікацыі і інстытуцыяналізацыі штучнага інтэлекту і носьбітаў штучнага інтэлекту. Сёння фактычна няма прававых асноў функцыянавання штучнага інтэлекту».

Як адзначыў Ігар Сяргяенка, актуальнасць пытанняў, якія ўзнімае за гадчыца кафедры, відавочна. «Вам не аказваюць дапамогу, вам ствараюць перашкоды, вас не чуюць — у чым сутнасць праблемы? Або ў заканадаўчым плане неабходна нешта дапрацаваць?» — папрасіў канкрэтызаваць Старшыня Палаты прадстаўнікоў.

Па словах Наталлі Бандарэнка, яна прыйшла па мудрую параду і падтрымку. «Мы хочам, каб нашу навуковую школу заўважылі, каб тое, чым мы займаемся, жыло, — патлумачыла яна. — Усе нашы тэмы з'яўляюцца арыгінальнымі і маюць абсалютную навуковую навізну, у тым ліку ў Расійскай Федэрацыі. Нам стала ценна. Мы просім пашырэння жылчосці на навуковым полі, каб займацца тым, што карысна нашай дзяржаве».

У сувязі з гэтым заўяўніца папрасіла Палату прадстаўнікоў пасады і пашырэнняў наменклатуры спецыяльнасцяў вышэйшай навуковай кваліфікацыі і адкрыць спецыяльнасць 12.00.07. «Гаспадарчае права і права нацыянальнай эканамічнай бяспекі, напоўніць яе новым зместам».

«Навуковая дзейнасць — прырытэты кірунак, які трэба развіваць, — перакананы Ігар Сяргяенка. — Тым больш што пытанні, звязаныя са штучным

інтэлектам, патрабуюць юрыдычнай прапрацоўкі». Спікер адзначыў, што пытанне аб адкрыцці новай спецыяльнасці будзе вывучана. Акрамя таго, заўяўніца прапанавалі задзейнічаць дасягненні навуковай школы пры распрацоўцы заканапраектаў, якія датычацца гаспадарчага права. У гэтай сувязі спікер нагадаў, што паміж Палатай прадстаўнікоў і юрыдычным факультэтам БДУ заключана пагадненне аб супрацоўніцтве, таму прапанаваў дамоўленасці ўвасабляць у жыццё.

У размове з журналістамі Наталля Бандарэнка паведаміла, што яе візіт у Палату прадстаўнікоў быў выніковым. «Ігар Пятровіч вельмі глыбока валодае гэтымі пытаннямі: і як заканадаўца, і як кіраўнік з вялікім вопытам работы, і, як ён сказаў, бацька студэнткі, — удакладніла за гадчыца кафедры гаспадарчага права БДУ. — Таму ўсе мае пытанні з вялікай цікавасцю былі выслуханы. Спадзяюся, што наша прапанова аб развіцці новага навуковага кірунку, важнага для нашай краіны, будзе падтрымана».

Па словах Наталлі Бандарэнка, гаспадарчае права і развіццё гаспадарча-прававой навуцы ўяўляе вельмі важны кірунак для нашай дзяржавы. «Усе мы ведаем, што гаспадарка — гэта і ёсць эканоміка, а эканоміка — гэта гаспадарка, — патлумачыла суразмоўца. — Эканоміка заўсёды знаходзіцца пад пільнай увагай нашай дзяржавы. Сёння для развіцця нашай галіновай навуцы неабходна даць новы імпульс, штуршок».

Калектыўная просьба

Наталля Пятроўна прыехала на прыём грамадзян з Брэста. Жанчына агучыла калектыўны зварот долшчыкаў. У кастрычніку 2022 года жыхары прыватнага сектара па вуліцы Сікорскага звярнуліся ў Брэсцкі гарвыканкам з просьбай пасады і правядзенні вучлівай сеткі гаспадарча-бытавой каналізацыі.

«Цэнтр горада, а гарадской каналізацыі няма, агароды плаваюць — невыносна», — падзялілася бядой жанчына. Яна паведаміла, што гарадскія ўлады паабяцалі правесці каналізацыйнае аб'екта, а ў выніку перанеслі тэрмін на 2025 год. Наталля Пятроўна, які яе суседзі, хвалюцца, што дакумэнты, якія долшчыкі сабралі для правядзення каналізацыі з дзяржаўнай падтрымкай, за гэты час страціць сілу. «А людзі заплацілі грошы», — заўважыла жанчына.

На сувязь з Палатай прадстаўнікоў вышэйшай генеральнай дырэктар жыллёва-камунальнай гаспадаркі Брэсцкага аблвыканкома Аляксандр Максімчук. Ігар Сяргяенка папрасіў

патлумачыць, што вырашана ў сітуацыі і якія перспектывы ў рэалізацыі аб'яцанняў, дадзеных людзям. Аляксандр Максімчук паведаміў: у красавіку гэтага года заўяўніца была прайнфармавана аб тым, што аб'ект плануецца ўнесці ў Інвестыцыйную праграму на 2025 год, паколькі ўключыць яго на гэты год не ўяўляецца магчымым. Зварот знаходзіцца на кантролі ў Брэсцкім аблвыканкаме. Дакументацыя не страціць актуальнасці да ліпеня 2025 года. Ігар Сяргяенка паабяцаў, што гэтае пытанне будзе ўзята на кантроль.

Мара афіцэра

Ігар Вячаслававіч звярнуўся ў Палату прадстаўнікоў з прыватным пытаннем. Малады чалавек служыць у адной з воінскіх часцей у Віцебску. Як ён патлумачыў, не бачыць для сябе перспектывы ў працягванні службы ў падраздзяленні. Ігар паведаміў, што трапіў суды ў якасці салдата тэрміновай службы ў 2011 годзе, пасля заключыў з воінскай часцю кантракт і даслужыўся да лейтэнанцкіх пагонаў. Цяпер ён марыць праходзіць службу ва ўнутраных войсках, у адным са спецпадраздзяленняў у Мінску.

— Ці звярталіся вы са сваёй просьбай да камандавання воінскай часці, у якой вы цяпер служыце? — пацікавіўся Ігар Сяргяенка.

— Звяртаўся. Камандзір напісаў, што пераход на іншую службу не мэтазгодны, — сказаў малады чалавек.

Як патлумачыў намеснік начальніка ўпраўлення — начальніка групы 1-га ўпраўлення Міністэрства абароны Андрэй Ліпніцкі, які прысутнічаў на прыёме грамадзян, пераход ваеннаслужачых з аднаго воінскага фарміравання ў іншае, а таксама ў органы Міністэрства ўнутраных спраў ажыццяўляецца па ўзгадненні з кіраўнікамі дзяржаўных органаў. «Апошняе рашэнне застаецца за міністрам абароны, — патлумачыў ён. — На ім міністра абароны хадзіць і ўнутраныя войскі не паступала. Калі яно прыйдзе, то будзе разгледжана. У выпадку прыняцця станоўчага рашэння міністрам абароны аб пераводзе ваеннаслужачага на службу ў МУС афіцэр будзе выключаны з афіцэрскага саставу Узброеных Сіл і пераведзены ў распараджэнне камандаўчага ўнутраных войскаў». Пры гэтым прадстаўнік абароннага ведамства адзначыў, што малады чалавек характарызуецца станоўча.

«Вы лічыце, што для вашага далейшага професійнага росту вам больш цікава служыць ва ўнутраных войсках?» — удакладніў у афіцэра старшыня Палаты прадстаўнікоў.

«Так», — паведаміў ён.

«Мы зоймемся вашым пытаннем, — рэзюмаваў спікер. — Са свайго боку мы вам дапаможам. Служыце пакуль там, дзе служыце».

Вераніка КАНЮТА.

У МІРНАЙ КРАІНЕ

УСТОЙЛІВАЕ РАЗВІЦЦЁ, МІР І ГАРАНТЫІ БУДУЧЫНІ

«Акцыя «Беларусь адзіная» праходзіць ужо не першы год. Упершыню мы арганізавалі яе ў 2021 годзе. Тады толькі было заснавана свята Дзень народнага адзінства, і патрабавалася расставіць акцэнт у той грамадска-палітычнай абстаноўцы», — распавёў дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, генеральны дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, старшыня праўлення РДГА «Беларускае таварыства «Веды» Вадзім ГІГІН.

Ён адзначаў, што кожны год у акцыі розная тэматыка: «У 2021-м яна была грамадска-палітычнай, мы гаварылі пра Дзень народнага адзінства. Пасля тэматыка была прысвечана гістарычнай памяці. Мы вярнуліся да пытанняў геапалітыкі. А цяпер, безумоўна, гаворым пра асноўныя арыбуты нашай беларускай мадэлі, якія дэталёва захаваць стабільнасць у нашай краіне. І пазначылі такую тэматыку, як мірнае развіццё».

Паводле меркавання Вадзіма Гігіна, Беларусь была і застаецца донатарам міру і стабільнасці: «Сёлета мы рабілі і робім акцэнт на 30-годдзе інстытута Прэзідэнцтва. Нават размаўляючы з нашымі людзьмі, бачым, што менавіта

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

мір, устойлівае развіццё, гарантыі будучыні з'яўляюцца тымі асноўнымі атрыбутамі, з якімі звязваюць 30-годдзе інстытута Прэзідэнцтва. Калі абавульняць тэматыку гэтага года — і 30-годдзе інстытута Прэзідэнцтва, і 80-годдзе вызвалення Беларусі, — то гэта ўнікальны перыяд у гісторыі Беларусі, калі больш чым 80 гадоў не вядуцца баявыя дзеянні на нашай зямлі. Гэта, вядома, з'яўляецца базай, асновай для паспяховага развіцця».

Традыцыйна выбіраюцца асноўныя базавыя пункты ў рэгіёнах. Сёлета акцыя пачнецца з Мінскай вобласці (горад Салігорск). Пасля, з 9 да 17 верасня, кожны дзень будзе праходзіць мерапрыемствы па ўсёй краіне.

Па словах Вадзіма Гігіна, лектары называлі самі рэгіёны: «Мы прасілі пазначыць найбольш запатрабаваных людзей. Вядома ж, спіс аказваў значна шырэйшы, чым планавалася. Такім чынам, удалося адабраць тых, хто карыстаюцца найбольшым аўтарытэтам у людзей».

«МІНУЛАЕ, СУЧАСНАСЦЬ І БУДУЧЫНЯ»

«Сама магчымаць абмеркаваць і мінулае Беларусі, асабліва перыяд 1922—1939 гадоў, і бягучую сітуацыю на нашых граніцах, намеры калектыва Захаду — усё гэта вельмі прыцягвала аўдыторыю ў рэгіёнах. Тым самым мы звязвалі мінулае, сучаснасць і будучыню», — заўважыў аналітык Беларускага інстытута стратэгічных даследаванняў Аляксей Аўдोनін.

Ён адзначаў, што сфарміраваўся выразны фармат такіх акцый. Сёлета чакаецца яшчэ большая цікакасць аўдыторыі, у першую чаргу моладзі: «Чакаем больш ад іх, магчымаці адкрыта абмеркаваць не толькі ваенна-палітычную, але і эканамічную і сацыяльную сітуацыю, тым самым пашырыўшы разумнае запытаў аўдыторыі. А для нас будзе магчымаць падзяліцца сваімі думкамі, напрацоўкамі, дасягненнямі».

Аляксей Аўдонін звярнуў увагу, што ў аўдыторыі захоўваецца заплыт на разуменне гісторыі. «Другі блок, які заўсёды актуальны, звязаны з будучым развіццём Беларусі, станаўленнем у сучасных палітычных рэаліях, а таксама змяненнем сусветнай эканомікі і сусветных фінансаў. Як выстаяць і знайсці сябе, што неабходна рабіць бацькам, каб дзеці былі гатовыя да тых ці іншых змен», — падкрэсліў аналітык.

НОВЫЯ ФОРМЫ КАМУНІКАЦЫІ

«У нас істотна змяніліся спосабы камунікацыі паміж грамадствам і ўладай. З'явіліся больш гнуткія і даходлівыя формы, пры дапамозе якіх і прадстаўнікі органаў дзяржаўнай улады, і тыя, каго называюць лідарамі меркаванняў, прадстаўнікі журналісцкай супольнасці могуць бліжэй пагутарыць непасрэдна з людзьмі. Форма дзяржаўных пляцовак, якая пачыналася ў 2020 годзе, плаўна перарасла ў форму вялікіх глабальных акцый, — акцэнтаваў дэкан факультэта журналістыкі БДУ Аляксей Бяляеў. — З аднаго боку, мы бачым жывыя зносіны, не праз тэлевізар, інтэрнэт і ролікі на YouTube. Гэта выдатна. Людзі атрымліваюць магчымаць задаць пытанні і атрымаць адказы».

На думку дэкана факультэта журналістыкі БДУ, вялікае значэнне мае выезд у рэгіёны. Аляксей Бяляеў падкрэсліў, што лектары прыязджаюць не толькі для таго, каб выказаць свой пункт гледжання, але і

атрымаць зваротную сувязь. «Калі людзі атрымліваюць інфармацыю з афіцыйных крыніц, інтэрнэт-сайтаў, сацыяльных сетак, мы бачым канал камунікацыі, што ідзе як падача інфармацыі. Потым максімум ідуць рэакцыі ў форме нейкіх смайлікаў або паднятых уверх ці апушчаных уніз пальцаў. А калі ёсць магчымаць гаварыць, дыскутаваць, выказацца і даносіць сваю праблему ў надзеі, што яе потым давядуць яшчэ вышэй, — гэта галоўны станочны момант падобных сустрэч», — лічыць дэкан журфака БДУ.

Ён падкрэсліў, што правядзенне акцыі «Беларусь адзіная» — гэта адраджэнне нашай рэальнай гістарычнай памяці: «Неабходна, каб усё гэтыя ўяўленні аб тым, які беларуская дзяржава становілася і з'яўлялася, якія цяжкасці, у тым ліку тэрытарыяльныя, былі пры яе фарміраванні, — усё гэтыя пытанні трэба падмацаць і выстаўляць на ўсеагульны агляд».

У беларускай ёсць свае мадэлі развіцця. «Дзякуючы ўнясенню змяненняў у Канстытуцыю, мы выбудавалі форму кіравання на чале

«У нас істотна змяніліся спосабы камунікацыі паміж грамадствам і ўладай. З'явіліся больш гнуткія і даходлівыя формы, пры дапамозе якіх і прадстаўнікі органаў дзяржаўнай улады, і тыя, каго называюць лідарамі меркаванняў, прадстаўнікі журналісцкай супольнасці могуць бліжэй пагутарыць непасрэдна з людзьмі. Форма дзяржаўных пляцовак, якая пачыналася ў 2020 годзе, плаўна перарасла ў форму вялікіх глабальных акцый»

з Усебеларускім народным сходам, якую не сустранеш у іншых дзяржавах. У нас склаліся формы ўзаемасувязі паміж грамадствам, органамі ўлады. Цяпер ідзе актыўнае імкненне сфарміраваць рэальную грамадзянскую супольнасць, якая б улічвала інтарэсы ўсіх людзей, якія жывуць у нашай краіне. Гэтая грамадзянская супольнасць шмат у чым цяпер фарміруецца, яе актыўнасць і прыхільнасць з'яўляюцца падчас такіх акцый. Адчуваеш, што ты не адзін, ведаеш, што ёсць аднадумцы. Калі прыязджаюць людзі і кажучы блізка табе рэчы, выказваюць цікавыя ідэі — гэта вельмі моцна зараджае. Потым на месцах гэтыя прадстаўнікі нашай новай грамадзянскай супольнасці становяцца актыўнымі прыхільнікамі беларускага суверэнітэту, той Беларусі, якую мы ўсе любім і якую нікому не хочам аддаваць», — падсумавалі дэкан журфака БДУ.

Даніл ХМЯЛЬНІЦКІ.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦА

Прэм'ер Вялікабрытаніі заявіў аб «балючых» бюджэтных рашэннях

Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі Кір Стармер папярэдзіў, што кастрычніцкі бюджэт будзе «балючым», і ўраду давядзецца працягнуць грамадству «вялікія патрабаванні». Пра гэта паведаміла «Бі-бі-сі». Падчас выступлення на Даўнінг-стрыт брытанскі прэм'ер-міністр заявіў, што людзям давядзецца «змірыцца з кароткатэрміновым болем». Ён абвінавачваў кансерватараў ва ўтойванні маштабу эканамічнага праблем. У прыватнасці, Стармер указаў, што ад папярэдняга кансерватыўнага ўрада ён атрымаў у спадчыну «не толькі эканамічную, але і сацыяльную «чорную дзірку». Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі выказаў меркаванне, што справы ў краіне ідуць «горш, чым мы калі-небудзь маглі сабе ўявіць». Паводле яго слоў, людзі, якія прынялі ўдзел у нядаўніх беспарадках, «убачылі расколіны ў нашым грамадстве пасля 14 гадоў няўдач і скарысталіся імі». Стармер заявіў, што спатрэбіцца «жорсткія дзеянні», каб выправіць сітуацыю.

Пастковідны синдром негатыўна адбіўся на мільёнах амерыканцаў

Аб гэтым паведаміла «Сінхуа» са спасылкай на Wall Street Journal. Як адзначае выданне, больш за 5 працэнтаў паўналетніх жыхароў ЗША пакутуюць ад пастковіднага синдрому, які найбольш распаўсюджаны сярод людзей у самым працаздольным узросце. «Ніколі яшчэ так шмат амерыканцаў не перагледзілі свае адносіны з працай з-за крызісу грамадскай аховы здароўя», — адзначаецца ў артыкуле. «Больш чым праз чатыры гады пасля пачатку пандэміі некаторыя

людзі ўсё яшчэ думаюць аб тым, які збалансаваны сваё эканамічнае становішча і жыццё з пастковідным синдромам, які ўрачы ўсё яшчэ не да канца разумеюць», — пішуць аўтары. У артыкуле адзначаецца, што людзі, якія знаходзіліся на піку кар'еры ў сферах фінансаў, тэхналогіяў або аховы здароўя, не маюць дакладнага ўяўлення аб тым, калі яны змогуць вярнуцца на заплавананае шлях і ці змогуць увогуле. Падчас нядаўняга апытання, праведзенага Цэнтрамі па кантролі і прафілактыцы захворванняў (CDC), каля 3,6 мільёна чалавек паведамілі аб значных зменах у сваёй дзейнасці з-за хваробы. Паводле інфармацыі CDC, пастковідны синдром — гэта хронічнае захворванне, сімптомы якога захоўваюцца не менш за тры месяцы пасля заражэння COVID. Яны ўключаюць стомленасць, пагаршэнне памяці, дыхальнай сістэмы і праблемы з канцэнтрацыяй увагі.

Колькасць беспрацоўных у Германіі дасягнула 2,8 мільёна чалавек

Як паведаміла Федэральнае агенцтва занятасці, у параўнанні са жніўнем мінулага года гэтая лічба ўзрасла на 176 тысяч чалавек, перадае BILD. «Рынак працы працягвае адчуваць наступствы эканамічнай стагнацыі. Беспрацоўе і няпоўная занятасць павялічыліся ў летні перыяд», — заявіла старшыня праўлення агенцтва. Попыт на працоўную сілу ў кампаніяў таксама змяншаецца. У жніўні было зарэгістравана 699 тысяч адкрытых вакансій, што на 72 тысячы менш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Між тым, як паведамлялася раней, Германія мае вострую патрабу ў кваліфікаваных работніках — выхавальцаў, садоўнікаў, механікаў, урачаў і сантэхнікаў.

Брестскі філіял РУП «Інстытут нерухомасці і ацэнкі» іздасць аб аснове афармлення дакументаў па продажы капітальнага строення з інвентарным нумарам 100/С-74019 (наіменаванне: склад; назначэнне: збудаванне спецыялізаванага склада, торгавых баз, баз матэрыяльна-тэхнічнага снабжэння, хранилішч), плошчай 247,1 кв. м, разположэнне па адрэсу: Брестская обл., Брестскі р-н, Клейніковский с/с, 75/1, на зямельным участку з кадастровым нумарам 12128120001000016, плошчай 0,2504 га, прыналежнасцю ОАО «СГЦ Западны», у саотвештвіі з ізамененнем, опубликованым в газете «Звезда» за 07.08.2024.

ВНТ 201028245

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць шчыры спачуванні родным і блізім заслужанага майстра спорту СССР, заслужанага трэнера БССР і СССР, шматразавага чэмпіёна свету і Алімпійскіх гульняў, ганаровага грамадзяніна горада Мінска Аляксандра Васільевіча МЯДЗВЕДЗЯ ў сувязі з яго смерцю.

3 нагоды

У КРОКАВАЙ ДАСТУПНАСЦІ

Новы дзіцячы садок урачыста адкрылі ў раёне новабудуёляў Брэста

Дашкольная ўстанова ў раёне, што інтэнсіўна забудоваецца, была вельмі патрэбная. Таму увод у эксплуатацыю новага садка стаў чаканай падзеяй для многіх сем'яў мікрараёна Вулка-3. Дзіцячы садок, узведзены па вуліцы Крыштафовіча, уяўляе сабой сучасную, прыгожую, утульную дашкольную ўстанову на 350 месцаў.

Павіншаваць віноўнікаў урачыстасці прыехалі старшыня Брэскага аблвыканкама Пётр ПАРХОМЧЫК. Завяршэнне будаўніцтва гэтага садка ён назваў знакавай падзеяй для мікрараёна і для горада Брэста ў цэлым.

— Вельмі важна, што кіраўніцтвам абласнога цэнтраводзяцтва сістэмная работа па ўзвядзенні дадобных устаноў. Такія аб'екты абходзяцца дзяржавай не яшчэ, а напярэдадні. Напрыклад, на гэты садок патрачана каля 17 мільёнаў рублёў. Важна, што тут створаны ўсе ўмовы для камфортнага знаходжання, адукацыі і ўсебаковага развіцця дашкольнікаў.

Яшчэ кіраўнік вобласці звярнуў увагу прысутных на тое, што ў новым садку прадугледжаны тры групы для асаблівых дзяцей, і пажадаў іх педагогам, выхаватэлям паспехаў у вышэйшай справе, а бацькам — цяперашняга і веры ў тое, што агульным намаганнямі ўдасца пераадолець праблемы і выхаватэ гэтах дзетак паўнаватаснымі членамі

грамадства. Асобна губернатар падзякаваў будаўнікам за зладжаную, якасную работу на гэтым аб'екце.

Па традыцыі сімвалічны ключ ад новага дзіцячага садка загадчыцы ўстановы Алене Бажук уручыў генеральны дырэктар УП «Аб'яднанне «Брэстсаўгасбуд» Уладзімір Вабішчэвіч. І пасля пераразання сімвалічнай стужкі госці накіраваліся на аглядную экскурсію ва ўстанову адукацыі. Варта сказаць, што новы садок пад яркім вераснёўскім сонцам выглядаў над-

звычай прыгожа, урачыста. Чысціней ззялі дарожкі, асабна адзначаны маладымі кустамі і кветкамі.

Гаспадары садка расказалі, што ў ім прадугледжана функцыянаванне 19 груп, у тым ліку трох для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і дзяцей-інвалідаў.

У дашкольнай установе ёсць пакой псіхалагічнай разгрузкі, сенсорны пакой, памяшканне для дзіцячых і тэхнічнай творчасці, кабінет па навучанні бяспецы жыццядзейнасці, гульнявы пакой, музычная зала. Цікава і функцыянальна абсталяваны ўчасткі для прагулак. Гульнявыя навесы абароны выхаванцаў ад сонца ў спякотныя дні. Ёсць асобная пляцоўка для заняткаў фізкультурай з гульнявым спартыўным комплексам.

Правілы дарожнага руху і правілы паводзін на вуліцы хлопчыкі і дзяўчыны будучы вывучаць на спецыяльнай пляцоўцы. Дарэчы, старшыня аблвыканкама падарыў садку сертыфікат на набывццё дзіцячых электрамабільаў. З іх дапамогай выхаванцы змогуць лепш спасцігнуць правілы дарожнага руху.

Дзеці чакалі гасцей і разам са сваімі выхавальнікамі падрыхтавалі невялікую канцэртную праграму, нумары якой пакарылі сэрцы слухачоў. Песні і вершы ў выкананні дашкольнікаў дарослыя сустрэлі радаснымі ўсмешкамі і шчырымі апладысмантамі. А ў шэрагу гледачоў, большасць якіх складалі бацькі выхаванцаў гэтага садка, здарыўся маленькі канфуз, які выклікаў у аўтара гэтых радкоў асаблівае заміланне. Побач з бацькам стаў хлопчык — па выглядзе кандыдат у ясельную групу. Цікаўнымі вачнятымі ён назіраў за дзеяй, сноўдаўся паміж дарослымі, у нейкі момант спыткнуўся, упаў, заплакаў, але даволі хутка супакоіўся, схваўшы твар у татавіным плячы. І падумалася тады: «Найвялікшае шчасце, калі побач з малымі — клепаталівыя таты і мамы, калі свеціць сонца і гучыць музыка пад мірным небам. Калі будзе мір і спакой, будзем узводзіць садкі, школы і святкаваць іх адкрыццё».

Што і пацвердзіў старшыня аблвыканкама Пётр Пархомчык у размове з журналістамі пасля ўрачыстага адкрыцця. Кіраўнік вобласці сказаў, што ў 2024—2026 годзе ў Брэсце плануецца ўзвядзенне дзіцячых дашкольных устаноў на 820 месцаў. Ёсць адпаведныя планы і ў цэлым па вобласці. А каб яны сталі рэальнасцю, трэба спачатку зарабіць грошы і накіраваць іх на будоўлю. Значыць, эфектыўна і дакладна павінна працаваць эканоміка.

...Бацькі выхаванцаў ахвотна дзяліліся радасцю ад адкрыцця садка ў крокавай даступнасці. Напрыклад, Алена Шыш вазіла дачку Ксенію ў цэнтр горада цэлы год: «А цяпер па дарозе на працу завёў дзіця ў такім жа чынам забраў дадому. Эканоміцца шмат часу, які можна правесці з дачкой, заняцца хатнімі справамі. Шчыры дзякуй за такі цудоўны садок!» — выказала агульны настрой маладая маці.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота Аляксандра ШУЛЬГАЧА.

Напярэдадні

100 МІЛЬЁНАЎ РУБЛЁЎ ДЛЯ РАЙЦЭНТРА

Даведаліся, як падрыхтаваны Валожын да абласных «Дажынак»

Да галоўнага свята аграрыяў — абласных «Дажынак-2024» — застаецца менш за месяц. Сёлета яны адбудуцца ў Валожыне. Менавіта суды 21 верасня з'едуцца найлепшыя працаўнікі сяла Міншчыны. А ці ўсё гатова да правядзення такога важнага мерапрыемства? На мінулым тыдні тут адбыліся пасяджэнне з удзелам старшыні Мінскага аблвыканкама Аляксандра ТУРЧЫНА. Карэспандэнту «Звязды» ўдалося папрасіць іх на нарадзе і высветліць, што было зроблена, а над чым яшчэ трэба папрацаваць.

«РАБОТА ПАВІННА ВЕСЦІСЯ Ў КРУГЛАСУТАЧНЫМ РЕЖЫМЕ»

Старшыня Мінаблвыканкама звярнуўся да кіраўнікоў раёна: «У рамках правядзення мерапрыемстваў па падрыхтоўцы да абласных «Дажынак» у Валожынскі раён укладзены велізарныя сродкі. Ваша праца павінна весціся ў кругласутачным рэжыме для таго, каб выканаць тое, пра што мы дамаўляліся. Я выразна падзяляю зоны адказнасці кожнага кіраўніка. Ніякіх пустых абяцанняў».

Па яго словах, каля 100 мільёнаў рублёў выдзелена з абласнога бюджэту на развіццё інфраструктуры, ремонт будынкаў, добраўпарадкаванне цэнтра горада. Цяпер Валожын пачынае набываць за-

вершаньня абрысы. З'явілася шмат кветнікаў, зеляніны, высаджаны маладыя дрэўцы. Аднак не ўсё так гладка. Улады раёна так і не паспелі увесці ў эксплуатацыю кацельню, рынак.

«Падрыхтоўка да «Дажынак» — гэта свайго роду мабільізаваныя мерапрыемства, калі ў адносна кароткія тэрміны вылучаецца вялікая колькасць сродкаў. Мы можам вырашыць мноства праблем. І тут важная арганізацыя працы. Такіх аб'ёмаў у вас у найбліжэйшыя дзесць гадоў не будзе», — дадаў Аляксандр Турчын.

Ён падкрэсліў: сёння ідзе фіналізацыя работ. «На прыкладзе Валожына можна разумець маштаб сродкаў і сум, якія неабходны для прывядзення асобна ўзятага раённага цэнтру ў стан камфортнага для жыцця горада. Больш за 40 мільёнаў

рублёў было ўкладзена ў жыллёва-камунальную гаспадарку. З іх 20 мільёнаў — на добраўпарадкаванне Валожына. Вельмі важна, каб жыхары раёна, горада шанавалі тое, у якіх аб'ёмах усё было зроблена. Тое, што было зроблена на цэнтральнай плошчы горада, дазваляе з пэўнай доляй упэўненасці адчуваць, што Валожын будзе становіцца цэнтрам турыстычнага прывячнення».

У першую чаргу грошы пайшлі на асфальтаванне вуліц, наведзены парадку ў дварах і гэтак далей. Дарэчы, на гарадской цэнтральнай плошчы — галоўным месцы правядзення свята — работы хутка завершацца. Абноўленыя фасады будынкаў, новыя малыя архітэктурныя формы, стаянка на месцы знесенага старога дома — многае ўжо зроблена, але трэба працаваць хутчэй.

3 ПРОСТАГА СВЯТА — У МАШТАБНУЮ ПДЗЕЮ

«Я не раз казаў пра тое, што «Дажыны» даўно ўжо ператварыліся з простага свята хлебаробаў у маштабную падзею. Гэта падзея, перш за ўсё, для таго рэгіёна, дзе будзе праводзіцца гэтае свята. У Валожын і Валожынскі раён укладзены проста каласальныя сродкі. І, вядома, гэта дае свой штуршок», — расказаў журналістам Аляксандр Турчын. — Ёсць добрая фатаграфія гэтага месца ў Валожыне XIX або пачатку XX стагоддзя, дзе па калена ў гэты станцыя людзі, прыблізна на гэтым месцы (гаворка ідзе пра цэнтральную плошчу горада. — Рэд.). Мне здаецца, што ў нас атрыманася стварыць тыя ўмовы, у якіх павінны жыць сучасныя гараджане».

Непадалёк ад плошчы размасцілася іешыва — вышэйшая рэлігійная навучальная ўстанова, частка багатай гісторыі ўрайскага народа. Яна абсалютна заканамерна ўваходзіць у большасць экскурсійных маршрутаў і служыць месцам паломніцтва ўраўняў. Тут ідуць рэстаўрацыйныя работы. Пасля гэтага прывязуць экспанаты і мэблю.

«Вельмі сур'ёзна падцягнулі сацыяльную сферу. Усе ўстановы адукацыі раёна — на высокім узроўні, уключаючы школы сельскай мясцовасці. Па капітальным рамонеце атрыманася заключэнні па 11 дамах з 12. Па праектнай дакументацыі ўсе работы былі выкананы, але апошні дом ака-

заўся праблематычным. Жыхары неаднаразова звярталіся з просьбай уцяпляць фасад з адпаведнай тынкоўкай і афарбоўкай. Таму мы пайшлі на тое, каб задаволіць патрэбы людзей. Работы выкананы прыкладна на 70 працэнтаў. У найбліжэйшыя пару дзён плануем завяршыць», — расказаў старшыня Валожынскага райвыканкама Яўген КРУКОВІЧ.

Старшыня Мінаблвыканкама адзначыў, што пасля завяршэння ўсіх работ неабходна захаваць і падтрымліваць парадак: «Вельмі важна, каб потым, калі мы ўсе работы правядзем, на працягу некалькіх гадоў не прывесці ў той стан, які быў да капітальнага рамонта».

Зменіць сваё аблічча і гарадскі вадаём. Цяпер там працягваецца ўстаноўка пліткі, а не так даўно прайшоў суботнік. Да 10 верасня мясцовыя ўлады абяцалі завяршыць азелененне. «Выразалі ўсю лішнюю расліннасць — каля 25 дрэў, якія перакрывалі ўвесь выліг і неэстэтычна глядзеліся», — дадаў Яўген Круковіч.

Да «Дажынак» абяцалі ўвесці ў строй паліклініку. Работы па ёй працягваюцца. Да канца года пачне працаваць кабінет камп'ютарнай тамаграфіі. Акрамя будаўнікоў, у горадзе працуюць і работнікі культуры. Пакуль яны ўдасканальваюць канцэпцыю свята і зоны, якія будуць задзейнічаны для адпачынку гасцей і жыхароў. Абяцалі, што будзе вельмі цікава.

Даніл ХМЯЛЬНІЦКІ,
фота аўтара.

Будзьце ў курсе

ПАДАРОЖЖА Ў ДЗІВОСНЫ СВЕТ

Чаму варта наведаць фестываль навукі?

Шосты раз, 7 верасня, у Мінску адбудзецца маштабная навукова-папулярная падзея — фестываль навукі. У Цэнтральным батанічным садзе будуць працаваць тэматычныя пляцоўкі, пройдуць лекцыі вядомых вучоных, выставы дасягненняў у розных галінах беларускай і сусветнай навукі, інтэрактыўныя навуковыя эксперыменты і майстар-класы для наведвальнікаў усіх узростаў.

Ад космасу да экалогіі

Арганізатарам фестывалю стала Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, а цэнтральнымі пляцоўкамі мерапрыемства сёлета будуць «Космас», «Медыцына», «Інтэлектуальная тэхналогія», «Экалогія», «Этнаграфія», «100 інавацыйных маладых вучоных», «Смак навукі» і «Лабараторыя».

У фестывалі возьмуць самы шырокі ўдзел практычна ўсе арганізацыі Нацыянальнай акадэміі навук і галоўным чынам гэта маладыя вучоныя, — расказаў старшыня Савета маладых вучоных НАН Беларусі Станіслаў Юрэцкі.

Пляцоўка «Космас» падарыць магчымасць атрымаць больш ведаў пра даследаванне касмічных аб'ектаў, тэлескопы і спадарожнікі Зямлі.

— Можна будзе папрацаваць з дэталямі і сабраць свой невялікі касмічны апарат, — распавёў Станіслаў Юрэцкі.

Таксама тут можна будзе наведацца пра тое, якія навуковыя вынікі наша краіна атрымала ад палёту беларускага касманаўта, значныя навуковы супрацоўнікі Цэнтра сістэмнага аналізу і стратэгічных даследаванняў НАН Беларусі Аляксандр Зайцаў:

— Аб тым, чаго мы чакаем ад даследавання вынікаў касмічнага палёту і нашога гэта рабілі, паведамаць непасрэдна распрацоўшчыкі, якія рыхтавалі гэты праект, — канкрэтызаваў вучоны.

Пляцоўка «Медыцына» раскажа аб створэнні вакцын, распрацоўцы і ўкараненні лекавых прэпаратаў, метадаў лячэння і дыягностыкі. Тут можна будзе азнаёміцца з апошнімі распрацоўкамі ў шэрагу галін медыцынскіх ведаў: ад стаматалогіі да анкалогіі і хвароб крыві. І, галоўнае, навукоўцы будуць гаварыць проста і зразумела. У гэтым ім дапаможа навуковы журналіст і медыцынскі блогер Аляксей Вадавозаў.

Робаты — не толькі любімыя сучаснай дзяцімы і падлеткаў, але і адна з высокатэхналагічных сфер даследавання, што развіваецца хутчэй за іншыя. Пляцоўка «Інтэлектуальная тэхналогія» прадеманструе перадавыя тэхнічныя і рабатызаваныя распрацоўкі ў Беларусі і свеце. Школы робататэхнікі і ўніверсітэты тэхнічнага профілю прадставяць адукацыйныя праграмы.

Яшчэ адна тэма — будучыня альтэрнатыўнай энергетыкі і электратранспарту, раслумачылі прадстаўнікі НАН:

— Гэта значыць, тое, чым непасрэдна цяпер навука дапамагае эканоміцы і народнай гаспадарцы Беларусі і што нас чакае ў найбліжэйшыя гады ў сувязі з апошнімі навуковымі распрацоўкамі, — адзначыў Станіслаў Юрэцкі.

«Экалогія» — таксама галоўная пляцоўка фестывалю — дапаможа лепш разабрацца ў сучасных сістэмах ачысткі вады і паветра, узніме праблему сартавання і ўтылізацыі смецця, раскажа аб ультрафіялетавым выпраменьванні, а таксама аб экалогіі такіх далёкіх куткоў планеты, як Арктыка і Антарктыка, дзе сёння працуюць беларускія навукоўцы.

Арганізатары падкрэсліваюць: праграма фестывалю ніколі не паўтараецца, кожны раз наведвальнікі адкрываюць для сябе нешта новае.

— Мы імкнемся сабраць унікальную і рознабаковую праграму, каб зацікавіць кожнага, — адзначыў Аляксандр Зайцаў.

Так, некалі пляцоўка «Дэгустарый» была новай, але яна спадабалася наведвальнікам, і цяпер «Смак навукі» — адна з цэнтральных лакацый фестывалю. Як распрацоўваюцца інавацыйныя прадукты харчавання? Як іх яны праходзяць, перш чым апынуцца на прылаўках? Дарэчы, усе гэтыя распрацоўкі наведвальнікі змогуць пакаштаваць.

Найбольш інтэрактыўнай стане пляцоўка «Лабараторыя»: гасцей усіх узростаў чакаюць эксперыменты, навуковыя шоу і відэашчыны доследы — тое, чым навукоўцы займаюцца за зачыненымі дзвярцамі сваіх лабараторый і што для абыякавага застаецца «за кадрам».

Мірны атам і кот Шродынгера

Складаная і сур'езная тэма — атамная энергетыка — будзе прадстаўлена на пляцоўцы АТОМ TEAM, арганізаванай Інфармацыйным цэнтрам па атамнай энергіі Мінска сумесна з карпарацыяй «Расатам». Тут можна будзе ведацца аб распрацоўках у галіне выкарыстання энергіі мірнага атама, а таксама аб тым, як развіццё атамных тэхналогій дапаможа чалавечству ў даследаванні космасу: спецыяліст МДУ Уладзімір Сурдзін у сваёй лекцыі намалюе адзін з магчымых варыянтаў будучыні, у якім зямляне змогуць каланізаваць далёкія планеты.

— Найважнейшая частка фестывалю — магчымасць непасрэдных зносін з вучонымі, — падкрэсліваюць прадстаўнікі арганізацыі мерапрыемства. — Яны будуць не супраць размоў, яны таксама зацікаўлены ў іх і гатовы адказаць на пытанні наведвальнікаў.

Сфера інтарсаў навукі — не толькі будучыня, але і глыбіні часу. Самая нацыянальная стане пляцоўка «Этнаграфія»: навукоўцы раскажуць пра даследаванні далёкага мінулага, традыцыі, рытуалы, лад жыцця і мыслення нашых продкаў, якія жылі многія стагоддзі таму.

— Гэта новая пляцоўка, і яе куратар аб'ехала ўсю Беларусь, каб сабраць арыгінальны і самабытныя праекты і экспанаты, — адзначыў Аляксандр Зайцаў.

Пляцоўка прадставіць магчымасць убачыць найноўшыя артэфакты, якія здабылі археолагі ў гэты палывы сезон. Сярод знаходак ёсць сапраўды ўнікальныя. Усе аховотныя змогуць патрымаць іх у руках і пагутарыць з вучонымі, якія іх знайшлі, каб ведацца, што гэтыя знаходкі значаць для нашай гісторыі і культуры.

Многія падзеі фестывалю адрасаваны юным розумам. Гэта, напрыклад, пляцоўка «Універсітэт будучыні», якая дэманструе перадавыя падыходы да адукацыі, новыя прафесіі і спецыяльнасці.

У Фестывалі навукі — 2024 возьмуць удзел расійскія вучоныя, якія працуюць у розных галінах навуковых ведаў. Гэта, як ужо гаварылася, у прыватнасці, фізікі-атамшчыкі (інжынірынгавы дывізіён дзяржкарпарацыі «Расатам»). А таксама Курчатаўскі інстытут, МДУ, РХТУ, іншыя навуковыя структуры. У ліку расійскіх гасцей — навукова-пазнавальны цэнтр «Запаўнае пасольства» парка «Зараддзе» з самастойнай пляцоўкай. Будзе працаваць пляцоўка Усерасійскага фестывалю «НАВУКА 0+» з дзясцю тэматычнымі блокамі і навукова-папулярным лекторыем для самых юных наведвальнікаў. Дзятва змога даведацца пра фізіку і вывучэнне космосу праз прыгоды ката Шродынгера, які трапіў на іншую планету і выкарыстоўвае сучасныя веды, каб выжыць. Бацькі, дарэчы, таксама змогуць ведацца, што ж гэта за знакаміты кот, пра якога чулі многія. Спойлер: гэта герой разумовага

эксперыменту Эрвіна Шродынгера ў галіне квантавай механікі (эксперымент даказвае недакананаласць квантавай механікі пры пераходзе ад субатомных сістэм да макраскапічных — а што гэта значыць «простымі словамі», можна будзе спытаць у навукоўцаў).

Інавацыі маладых

А пляцоўкай, дзе будзе дадзены старт работы сёлета фестывалю, стане выстава-конкурс «100 інавацыйных маладых вучоных». Па выніках конкурсу кампетэнтная камісія адзначыць найлепшыя распрацоўкі дыпламамі і прызамі.

— Конкурс праводзіцца трэці раз, у гэтым годзе заўялена 140 праектаў, і гэта рэкорд, — падкрэсліў намеснік старшыні Савета маладых вучоных НАН Беларусі Максім Кучальскі. — Дзякуючы конкурсу выяўляюцца перспектывы праектаў, якія могуць быць укаранены ў навукаёмстыя вытворчасці, медыцыну, адукацыйныя платформы і г. д. Пераможцы змогуць падаць заяўку на маладзёжныя конкурсы Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў, дзе ў іх будзе перавага перад астатнімі праектамі.

Праекты на конкурс «100 інавацыйных маладых вучоных» падаваліся ў адпаведнасці з прыярытэтнымі кірункамі навуковай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці, раскажаў вучоны. Усе праекты вельмі цікавыя, значны ён.

Так, увазе грамадскасці будзе прапанаваны праект Інстытута мяса-малочнай прамысловасці «Праверана космасам». Сур'езныя праекты датычацца тэхналогій вырошчвання сартоў, аховы раслін, разліку прымянення ўгнаенняў, раскажаў прадстаўнік Савета маладых вучоных.

— Калі казаць аб машынабудаванні, то гэта новыя матэрыялы для мікраэлектронікі, у прыватнасці арсенід галію — інавацыйны кірунак, які адпавядае сусветным тэндэнцыям.

Інавацыі ў галіне біятэхналогій, прадстаўленыя на конкурс, — гэта, напрыклад, сарбенты радыёнуклідаў, а таксама нанакрышталі, адначыны вучоны. Цікавыя распрацоўкі ёсць у Беларуска-расійскага ўніверсітэта (Магілёў) у галіне будаўнічых тэхналогій, раскажаў спікер. Калі казаць аб медыцыне, то на конкурс прадстаўлены новыя фармакалагічныя прэпараты, сістэмы для дыягностыкі захворванняў і новыя метады лячэння хвароб — распрацоўкі рэспубліканскіх навукова-практычных цэнтраў Міністэрства аховы здароўя, а таксама Інстытута біяфізікі і клетачнай інжынерыі.

— Вялікі ў гэтым годзе IT-блок, унутры якога выдзелена ТД-медыцына, калі нейрасеткі дапамагаюць урачам прымаць рашэнні па дыягностыцы захворванняў альбо ў распрацоўцы новых вакцын, пошуку лекавых злучэнняў па інгібіраванні віруса імунадэфіцыту чалавека або віруса COVID. Шмат будзе прадстаўлена інтэрактыўных метадаў у адукацыйных працэсах, а таксама шэраг праектаў у галіне грамадскай бяспекі, — растлумачыў навуковец.

Наведванне гэтай лакацыі фестывалю дасць магчымасць пераканання, што беларуская навука сапраўды займае перадавыя пазіцыі ў яе ёсць будучыня: моладзь працава па ўсіх прыярытэтных навуковых кірунках, падкрэслілі прадстаўнікі НАН.

— Шчыльнасць сур'езнай навукі тут максімальная для фестывалю, — канкрэтызаваў Аляксандр Зайцаў. — Астатнія пляцоўкі будуць больш навукова-папулярнымі.

Фестываль навукі працягнецца ўвесь суботні дзень 7 верасня, з 11.00 да 19.00. Выхадны ўваход прадугледжаны для дзяцей да 7 гадоў, школьнікаў (пры наяўнасці арыгінала пасведчання) і студэнтаў (па трабаванні арыгінал студэнцкага білета). Астатнія катэгорыі наведвальнікаў змогуць трапіць на фестываль па звычайнай цане ўваходу ў Батанічны сад (12 рублёў, зэшце — для пенсіянераў і бацькоў шматдзетных сем'яў). Будуць працаваць два фудкорты, а карта размяшчэння пляцовак ёсць на сайце фестывалю.

Аляксандра АНЦЭЛІВІЧ.

З 4 да 8 верасня 2024 года ў Маскве ў Цэнтральным выстагавым павільёне «Экспацэнтр» (5 павільён) пройдзе 37-ы Маскоўскі кніжны кірмаш — найбуйнейшы і найстарэйшы кніжны форум у Расіі і Усходняй Еўропе, які існуе з 1977 года. Удзел у кірмашы прымае і дэлегацыя кніжнікаў Рэспублікі Беларусь. На стэндзе «Кнігі Беларусі», арганізаваным Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь, прадстаўлена прадукцыя вядучых дзяржаўных выдавецтваў нашай краіны.

Па традыцыі на 37-м кніжным кірмашы наведвальнікаў, усіх, хто любіць кнігу, чакае даволі шырокая і шматбагшая праграма. Мноства сустрэч з пісьменнікамі і выдаўцамі, аўтаграф-сесіі, розныя круглыя сталы і канферэнцыі, пад'ядзеныя вынікі розных літаратурных прэмій і конкурсаў, сярод якіх — «Кніга года — 2023», «Мастацтва кнігі», «Рэвізор — 2023», «Клас!»... Пройдуць самыя неспадзяваныя мерапрыемствы ў зоне лекторыя: сустрэчы з аўтарамі, дыскусіі і лекцыі пра літаратуру і рускую мову, пра Маскву, мастацтва, космас і мову.

— Даволі назваць некаторыя кніжныя навінкі, з-за прэзентацыі якіх варта наведацца на выставку, — гаворыць дырэктар Маскоўскага міжнароднага кніжнага кірмашу Сяргей КАЙКІН. — Напрыклад, мяркую, што шмат каго з аматараў добрай класічнай прозы, асабліва з чытачоў старэйшага пакалення, не пакіне раўнадушным адкрыццё кнігі Яўгена Папова і Міхаіла Гундарына «Васіль Макаравіч», выданне якой прымеркавана да 95-годдзя легенды рускай прозы Васілія Шукшына. Рынат Валіулін прадставіць свой раман «Час галдзіць котак». Моладзі параіць пазнаёміцца з чарговым выпускам зборніка прозы і паэзіі прэміі «Ліцэй», які так і завецца «Ліцэй-2024. Восьмі выпуск». Аляксандра Марыніна прадставіць новую кнігу «Шпалгалкі для гультаяватых аматараў гісторыі. Каралі і каралеўны Францыі. 987—1498». Дар'я Данцова пазнаёміць са сваёй аўтабіяграфічнай кнігай і з кнігай для дзяцей. Наведвальнікаў чакаюць сустрэчы з Захарам Прылепіным, сцэнарыстам Мршэўка Штанічам, Вадымам Пановым, які пазнаёміць з трылерам «Дзяўчынка з льялькамі». Аматараў нефікшнага запарапа на прэзентацыю ілюстраванага альбома «Масква. Вандроўка ў будучыню...» Вадым Вернік прыйдзе на выставку з кнігай «Мая Плісецкая. Пяць дзён з легендай». Кніга — удалая спроба аўтара паказаць, якой ён бачыў балерыню сваімі вачыма, імкненне намаляваць сапраўдны партрэт Плісецкай, без усялякіх міфаў вакол яе імя.

Асобны праект — выстаўка на выставцы — Маскоўскі міжнародны дзіцячы кніжны кірмаш. Сярод яго удзельнікаў — пецярбургскі казачнік Ігар Алейнікаў, дзіцячы нейрапсіхолог і эксперт па развіцці мозгу дзіцяці Алена Лаштабага, унук Мікаіла Носова пісьменнік Ігар Носаў. Акцёр тэатра і кіно Антон Шагін прэзентуе сваю кнігу вершаў для маленькіх чытачоў «Небыландія».

На стэндзе, які прадставіць кнігі Рэспублікі Беларусь (сярод арганізатараў стэнда — ААТ «Белкініга»), — навінкі, што пабачылі свет у выдавецтвах «Мастацтва літаратура», «Беларусь». Выдавецкі дом «Звязда», шэрагу іншых. Па традыцыі да ўвагі наведвальнікаў — кіні краізназнаўчага характару, выданні пра гісторыю Вялікай Айчыннай вайны, зборнікі ўнікальных матэрыялаў па тэме генцыду народа Беларусі ў часіны барацьбы з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Тым гасцям, наведвальнікам выстаўкі, якія завітаюць на беларускі стэнд, будуць прапанаваны і новыя выданні твораў беларускіх класікаў — Якуба Коласа, Янкі Купалы, Івана Шамскіна, Васіля Быкава, Уладзіміра Караткевіча, Максіма Багдановіча, Яўгені Янішчыц, Міхаса Стральцова... Асобна прадстаўлены праект Саюза пісьменнікаў Беларусі і выдавецтва «Аверсэв» — серыя кніг «Сучасная беларуская літаратура», у якой змешчаны творы Алеся Бадака, Віктара Шпіна, Вячаслава Вялічынскага, Дабрышэўскай, Сяргея Трахімкіна, Алены Бравы, Андрэя Федарэнка, Алеся Бычкова, Уладзіміра Мажылоўскага, Ніны Рыбік... Даволі шмат на стэндзе і кніг беларускіх дзіцячых пісьменнікаў. Як класікаў, так і сучаснікаў. Выдавецкі дом «Звязда» пазнаёміць з новай кнігай беларускага нейрахірурга Гурбаніджа Гумана Гушанга «Ліўзія веданна. Як не стаць залужнікам хваробі», а таксама з раманами лаўрэата Нацыянальнай літаратурнай прэміі Беларусі Алесі Кузняцовай «Рускі пасадобль» і «Калі трашчыць лёд»...

Раман СРВАЧ.

ВЫЗНАЧАЛЬНЫ ВЫБАР

У сталіцы адкрыліся профільныя класы інжынернай накіраванасці

Шлях чалавека ў вялікае жыццё пачынаецца са школьнай лавы, дзе фарміруецца яго характар, светапогляд, адбываецца станаўленне асобы. Менавіта тут моладзь выбірае і сваю будучую прафесію. А наўнасць профільных класаў рознай накіраванасці ў школах — грунтоўная дапамога ў гэтым выбары. І той дапамогі з кожным годам усё больш.

Так, сёлета ў Дзень ведаў у сталічнай сярэдняй школе № 161 адкрыліся профільныя класы інжынернай накіраванасці. Як адзначыў падчас святковага мерапрыемства міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя **Сяргей МАСЛЯК**, профільныя класы інжынернай накіраванасці — сумесны праект Міністэрства і Міністэрства адукацыі — з'яўляюцца першай цаглянай у вялікай справе. Яны дапамогуць падрыхтаваць перспектывных высокакваліфікаваных работнікаў у сферы аховы навакольнага асяроддзя ў устойлівага прыродакарыстання.

Сярэдняя школа № 161 працуе з БНТУ і БДУ, Сахаравскім інстытутам. Дагавор аб супрацоўніцтве падпісаны і з БДТУ. Апрача таго, разам з пілотным праектам Міністэрства ў школе адкрыліся і інжынерныя профільныя класы Беларускай дзяржаўнай акадэміі авіяцыі.

— Вельмі важна накіраваць энергію і ініцыятыўнасць дзяцей у стварэнне рэчыва. Апрача сярэдняй школы № 161 у праекце ўдзельнічаюць мінская сярэдняя школа № 52, гімназіі №№ 19 і 21, а таксама Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт, Беларускае нацыянальнае тэхнічнае ўніверсітэт і Беларускае дзяржаўнае тэхналагічнае ўніверсітэт. Сумеснымі намаганнямі будзем рыхтаваць спецыялістаў для кірункаў, якія сёння запатрабаваны як у геалогіі і камітэтах прыродных рэсурсаў, так і ў цэлым у эканоміцы нашай краіны, — паведаміў міністр.

Падчас лінейкі ў профільных класах інжынернай накіраванасці

быў праведзены першы ўрок — інфармацыйная размова «Нам ёсць чым ганарыцца, нам ёсць што берачы», прысвечаная Году якасці і 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Падлеткі расказалі пра дасягненні беларускага народа, а таксама каштоўнасці, якія важна захаваць у імя будучыні. Сяргей Масляк падзяліўся гісторыяй свайго прафесійнага станаўлення і падкрэсліў важнасць ведаў у жыцці кожнага чалавека. Кіраўнік прыродаахоўнага ведамства выказаў надзею, што вытворчыя пазнаўчыя экскурсіі, практычныя заняткі ў рамках праекта дапамогуць навуэнцам вызначыцца з кар'ерай.

У якасці першага ўнёску Міністэрства ў новы праект школе быў падараваны сертыфікат на 4000 беларускіх рублёў. Паводле слоў Валерыя Стружко, сродкі пойдучы на абсталяванне для кабінета біялогіі.

Паводле слоў дырэктара школы **Валерыя СТРУЖКО**, профільныя класы інжынернай накіраванасці — цікавы праект, які падтрымлівае матываваных навуэнцаў.

— Калі ў іх будуць стабільныя становаўчыя адзнакі — сем і восем балаў, калі яны будуць карпатліва працаваць, наведваюць усе заняткі і спецыяльныя факультатывы, то ёсць магчымасць без іспытаў паступіць у профільныя ВНУ. Тым больш што ў школьнікаў ужо будзе добры падмурак: паглыбленае вывучэнне прадметаў і профільныя факультатывы. У апошніх, дарэчы, заплававаны модулі, дзе дзеці будуць праходзіць навучанне і праводзіць вопыты на базе ВНУ. Будуць і экскурсіі на вытворчыя прадпрыемствы, дзе падлеткі змогуць азнаёміцца са сваімі будучымі прафесіямі, даведацца пра ўзровень заробатнай платы, умовы працы і іншае. Паралельна плануем працягнуць экскурсіі па розных заказніках, нацпарках і лягасах, дзе навуэнцы могуць знайсці працу, бо мінчанам неабавязкова ўладкоўвацца менавіта ў сталіцы. Тым больш у Міністэр-

стве ёсць у рэгіёнах добрыя вакансіі з выдатнымі заробатнымі платамі, — паведаміў дырэктар школы.

Ён таксама адзначыў, што такі шырокі спектр узаемадзеяння дапаможа дзецям зрабіць усвядомлены выбар. Але важна і дапрофільнае падрыхтоўка (паглыбленае вывучэнне асобных прадметаў), лепш за ўсё ў 8-х класах. Ва ўстанове адукацыі існуе дамоўленасць з адным з каледжаў Маскоўскага раёна сталіцы, каб яшчэ і туды перанакіроўваць частку навуэнцаў для атрымання адукацыі. Дзеці могуць паступаць туды пасля 9 класа, каб потым перайсці адразу ў БДТУ.

Сярэдняя школа № 161 — актыўны ўдзельнік адукацыйных праектаў «Зялёная школа» і «ЭКА-ДАР». Асабліва зацікаўлены ў экалагічным руху навуэнцы пачатковых класаў. Работа разнастайная: ад напісання сачыненняў да практычнай дзейнасці.

— Канешне, навукова-даследчая работа не такога ўзроўню, як у старэйшых класах, аднак яна дазваляе дзецям і іх бацькам паглыбіцца ў пазнавальную дзейнасць. Такім чынам выпрацоўваецца адукацыйная траекторыя. Нават калі вучань пераходзіць на другую ступень навучання, ён зможа вызначыць пералік прадметаў, якія жадае вывучаць факультатывна, а потым і на павышшым узроўні. Адным словам, падумаць пра сваю будучыню, — паведаміў Валерыя Стружко.

Александрына ПАРШЫНА.

КРОК У БУДУЧЫНЮ

Ініцыятывы вітаюцца

Шостую гімназію нездарма называюць наватарскай установай адукацыі — яна заўсёды адной з першых падтрымлівае ініцыятывы, накіраваныя на ўдасканаленне працэсу навучання. Першай і ўпершыню ў Беларусі гімназія адкрыла медыцынскі клас. А яшчэ раней былі адкрыты ваенна-патрыятычны і інжынерныя класы, выпуск з якіх адбудзецца ўжо вясной 2025 года.

— Разшнэне адкрыцця медыцынскіх клас узнікла не на пустым месцы, — распавядае дырэктар гімназіі **Наталля КАЗАК**. — Паглыбленае навучанне хіміі і біялогіі было і раней. Многія выпускнікі гімназіі працягнулі адукацыю ў медыцынскім універсітэце ці каледжы. І мы падумалі: калі гэты кірунак

дае такія вынікі, чаму б не адкрыць у школе медыцынскі клас? Цяпер афармляем неабходныя дакументы для таго, каб нашы гімназісты-медыкі маглі на рэгулярнай аснове знаёміцца з работай спецыялістаў ва ўстановах аховы здароўя.

Яшчэ адна навіна — сёлета навучаньні год гімназія сустрэла ў якасці ўдзельніцы пілотнага праекта па ўкараненні адзінай школьнай формы. Таму ўсё вучні на ўрачыстым мерапрыемстве, прысвечаным Дню

ведаў, выглядалі няхай не аднолькава (эксперымента гэтага і не прадулжджае, калекцыя капсульная, і ўбор можна падбіраць па душы, камбінуючы розныя элементы адзення), але ў адзіным стылі. Адчувалася, што дзеці — з адной каманды, адной сям'і. А дырэктар гімназіі ганарыцца сваімі вучнямі.

— Так і ёсць, — дзеліцца **Наталля Казак**. — Мы з радасцю прымаем у свае шэрагі «навабарцаў» і ўплўне, што ў іх савай час выпусцім з родных сценаў сур'ёзных і мэтанакіраваных людзей. Таму што добры прыклад для малодшых — заўсёды побач. Нашы выпускнікі ніколі не падводзяць, і я ўплўнена, што калі-небудзь успаываць гімназію.

Задача з чатырма вядомымі

Дырэктар расказвае, што на 2024/2025 навучаньні год перад гімназіяй былі пастаўлены чатыры задачы — адкрыцця ваенна-патрыятычны і спартыўныя клубы — адпаведна «Граніт» і «Атлет», тэатральную студыю і медыяцэнтр. З усімі задачамі тут паспяхова справіліся.

— У нас выдатныя памочнікі, — дзеліцца **Наталля Бяляславаўна**. — Супрацоўнікі Савецкага РУУС будуць курываваць ваенна-патрыятычны клуб, валеібольны клуб «Мінск» — спартыўны. Ну, а дзяўчаты з медыяцэн-

ра ўжо самі, і з поспехам, робяць сваю справу. Асвятляюць жыццё гімназіі, напаяняюць інфармацыяй наш тэлеграм-канал. Сапраўдныя зорчкі!

Зорчакмі, толькі ўжо ў іншай сферы, назвала яна і хлопцаў з інжынернага класа.

— На выставе «ТІБА-2024» гімназія прадставіла стэнд, дзе дэманстравала маштабную работу — дыяраму «Вызваленне горада Мінска», створаную з дапамогай 3D-модэлявання і робататэхнікі. Да яе праявілі цікавае Старшыня Савета Рэспублікі **Наталля Качанова** і міністр адукацыі Беларусі **Андрэй Іванец**. Цяпер гэтая дыярама знаходзіцца ў музейным пакоі гімназіі.

Намеснік кіраўніка адміністрацыі Савецкага раёна г. Мінска Наталля АНАНІЧ назвала гімназію № 6 адной з найлепшых не толькі ў горадзе, але і ў Беларусі.

— Мы ганарымся, што такая ўстанова адукацыі знаходзіцца ў нашым раёне. У гімназіі вучацца вялікая колькасць школьнікаў, болей за дзве тысячы. Але гэты не галоўнае — гімназія моцная сваімі традыцыямі. Такое ўражанне, што ім прасякнуты самі яе сцены і гэтая атмасфера на хатняе дзяцей. Таму адсюль выйшлі вядомыя і значныя для Беларусі асобы. Таму менавіта сюды, на сустрэчу з гімназістамі і педагагічным калектывам, прыехала Ма-

рына Васілеўская, першы беларускі касманаўт.

Апроч ведаў, наша сістэма адукацыі дае дзецям шмат цікавага, а галоўнае, карыснага. Гурткі і клубы, актыўны лад жыцця і здаровае харчаванне, сучасная школьная форма і многае іншае. Да Дня ведаў падаспела яшчэ адна добрая навіна: у новым навучаньным годзе школьнікі будуць ездзіць у гарадскім грамадскім транспарце бясплатна.

— Гэта сапраўды добрая навіна, — кажа **Наталля Аніч**. — Дзеці ёсць дзеці, яны могуць грошы на праезд забыцца дома або страціць. У гэтую гімназію, напрыклад, многім вучням даводзіцца прыязджаць або пад'язджаць на грамадскім транспарце. Цяпер хаця б у гэтых адносінах будзе магчыма ёсць спакойныя. І, потым, ёсць сем'і, для якіх аплата праезду школьніка, а тым больш калі там двое ці больш дзяцей, становіцца значным фінансавым цяжарам.

Нішто не забыта

У гімназіі шмат сяброў. У госці да дзяцей часта прыходзяць вядомыя і цікавыя людзі. Ефрасіння Базылева, ветэран партызанскага руху, — адна з іх. Свае школьныя гады яна не памятае. Бо іх, па сутнасці, і не было. Да пачатку вайны яна паспела скончыць усяго тры класы, а ў 1941-м разам з усімі ўстала на абарону роднай Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Яна і сёння ўплўнена, што па-іншаму паступіць не магла і, будучы зусім яшчэ дзяўчынкай, стала сувязной партызанскага атрада. Ефрасіння Іванаўна не любіць успамінаць сваё апаленае вайной дзяцінства і дзяліцца гэтымі ўспамінамі з гімназістамі. Звычайна яна проста глядзіць на шмуную, вясёлую і нурыўміслівую дзяцву, кажуць яе вочы: «Усё было не дарма, усё было дзела гэтага...»

Алена ВІНАГРАДАВА.
Фота Лізветы ГОЛАД.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Да новых
ведаў —
у абноўленых
памяшканнях

Сенатары ўзялі ўдзел
ва ўрачыстых мерапрыемствах з нагоды
пачатку новага навучальнага года

• **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах Уладзіслава ТАТАРЫНОВІЧ** паўдзельнічаў ва ўрачыстай лінейцы, прысвечанай Дню ведаў, у дзяржаўнай установе адукацыі «Сярэдняя школа № 64 г. Мінска». Парламентарый павіншаваў школьнікаў, іх бацькоў і педагогаў з пачаткам новага навучальнага года, уручыў першакласнікам падарунак Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і ад імя Пастаяннай камісіі па эканоміцы, бюджэце і фінансах перадаў каштоўны падарунак. Сенатар таксама наведаў школьны музей, паразмаўляў з навучэнцамі старшых класаў і пакінуў запіс у Кнізе ганаровых гасцей. «Ад усёй душы жадаю творчага натхнення і прафесійных поспехаў выдатнаму педагогічнаму калектыву школы, — напісаў сенатар. — Вучням — прагі ведаў, упартасці, працавітасці, кемлівасці і дасягнення ўсіх пастаўленых мэт. Няхай у вашай школе заўсёды пануе сяброўская атмасфера, на перапынках гучыць вясёлы дзіцячы смех, а на ўроках пануюць справядлівасць, павага і ўзаемаразуменне».

• **Член Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці, дырэктар ДУА «Бярозаўскі раённы цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі» Тацяна ІГНАЦЮК** узяла ўдзел ва ўрачыстым адкрыцці абноўленай экспазіцыйнай залы «Вялікай мужнасці вечны ўрок» у школьным музеі «Айчына» Першамайскай сярэдняй школы імя І. І. Валасевіча. Экспазіцыйная зала прысвечана жыццёваму і баявому шляху Івана Іванавіча Валасевіча, Героя Савецкага Саюза, ваеннага лётчыка, ураджэнца вёскі Ціхны Бярозаўскага раёна. Сенатар выказала падзяку калектыву школы і навучэнцам за захаванне гістарычнай памяці, што асабліва важна ў год 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, і падкрэсліла, што стварэнне такіх музеяў і музейных пакояў неабходна для бесперапыннай сувязі пакаленняў. «Няма больш высакароднай місіі, чым захаванне гістарычнай памяці ў імя светлай будучыні, — лічыць парламентарый. — У Рэспубліцы Беларусь актыўна рэалізуюецца падыход, пры якім у кожнай школе павінны быць музей ці музейны пакой, каб усе навучэнцы ведалі гісторыю Беларусі і сваёй малой радзімы. Гістарычная памяць — як нітка, якая злучае мінулае і будучыню, якая перадае новым пакаленням досвед, назапашаны грамадствам за шматлікія гады. Гэта і ёсць аснова развіцця любога грамадства».

• **Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Дзмітрый БАСКАЎ** паўдзельнічаў ва ўрачыстай цырымоні адкрыцця новага інтэрната Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта фізічнай культуры. «Наш горад, наша краіна мяняюцца, увесь час з'яўляюцца новыя сучасныя аб'екты, і важна, што наша спартыўная супольнасць не застаецца ўбаку ад гэтых змен, — адзначыў сенатар. — Сёння каля 700 студэнтаў БДУФК атрымалі не проста магчымасць пражывання ў адным з самых сучасных комплексаў студэнцкага жыллага фонду Беларусі, але і камфортную прастору для занятак навучальнай і навуковай дзейнасцю. Упэўнены, з'яўленне новага дома стане яшчэ адным элементам падтрымкі нашых атлетаў і будучых трэнераў з боку дзяржавы». У новым сучасным корпусе інтэрната зможа пражываць 700 студэнтаў. На ўсіх этапах — ад пачатку будаўніцтва да мэблявання — выкарыстаны матэрыялы беларускай вытворчасці, а афармленне кожнага паверха будзе прысвечана аднаму з відаў спорту.

Паводле прэс-службы
Савета Рэспублікі.

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

МАЙСТАР-КЛАС У КАДЗІНА

Магілёўскі аблсавет правёў выязны прэзідыум
на тэрыторыі аднаго з сельсаветаў Магілёўскага раёна

Кадзінскі сельсавет найбліжэйшы да Магілёва, яго плошча — болей чым 12 тысяч гектараў. На тэрыторыі сельсавета знаходзіцца два аграгарадкі — Кадзіна і Раманавічы, дзе ў агульнай колькасці жыве каля чатырох тысяч жыхароў. Дэпутатам было цікава паглядзець, як у прылеглых да Магілёва населеных пунктах наладжана дзейнасць аб'ектаў гандлю, адукацыі, сельскай гаспадаркі. Яны наведалі Кадзінскую сярэднюю школу, усклалі кветкі да воінскага пахавання, пабывалі ў храме ў гонар Святога Панцеляямона, які пабудаваны на грошы тутэйшага ураджэнца Анатоля Мардачова ў 2010 годзе. Народных выбраннікаў цікавіла ўсё: як тут працуюць арганізацыі і установы, ці задаволены якасцю аслугоўвання жыхары, за кошт чаго ствараюцца новыя працоўныя месцы.

МЕСЦА З ГІСТОРЫЯЙ

Дэпутаты знаёміліся з жыццядзейнасцю сельсавета літаральна за некалькі дзён да Дня ведаў, таму першая ўстанова, куды яны завіталі, — Кадзінская сярэдняя школа. Летась тут быў зроблены капітальны рамонт, сёлета адбыўся бягучы. Школа сустрэла гасцей абноўленай, светлай, прыгожай. Яна, лічы, адначасова адукацыйны, спартыўны і культурны цэнтр жыцця аграгарадка, дзе вучанца 440 дзяцей. Побач з ёй размешчаны воінскае пахаванне, храм. Шмат кветак і дрэў. Тут сапраўды вельмі ўтульна і камфортна. Гісторыя аграгарадка багатая і насычаная, але ў складзе Магілёўскага раёна ён існуе ўсяго 100 гадоў. І яны былі вельмі дынамічнымі і багатымі на падзеі. Бок, які прымае, яшчэ раз нагадаў, што літаральна паўтара месяца таму Магілёўскі раён адзначыў сваё стагоддзе. Дэпутаты прагледзелі невялікі фільм пра развіццё раёна і наведалі школьны краязнаўчы музей. Гэта месца захавання народных традыцый і выхавання патрыятаў. Экскурсію праводзіць вучні 3 і 9 класаў, чытаюць наведвальнікам вершы, спяваюць, расказваюць пра герою Вялікай

Айчынай вайны, пра тых, кім ганарацца. Школа невялікая, але пра яе добра ведаюць і на рэспубліканскім узроўні. Усім вядома, што тут трэніруюцца знакамітая хакейна каманда «Кадзінскія львы», якая грывіць дзякуючы сваім перамогам далёка за межамі вобласці. Яе шматлікія кубкі таксама захоўваюцца ў музеі. А выпускнік гэтай школы Аляксей Кабзаранка сёлета выйграў рэспубліканскую алімпіяду па тэхнічнай працы. Народныя выбраннікі ўручылі кіраўніцтву школы падарункавы сертыфікат ад Магілёўскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў на развіццё ўстановы.

ГАНДАЛЬ НА КОЛАХ

Як працуе выязны гандаль, дэпутаты азнаёміліся на прыкладзе некалькіх аб'ектаў, у тым ліку і перасоўнай аўтакрамы. — Гандлем у раёне ахоплены 272 населеныя пункты, — адзначыла **першы намеснік старшыні Магілёўскага райвыканкама Ірына ЧЫНДО**. — Іх аслугоўвае 250 аб'ектаў гандлю. Каля 200 населеных пунктаў аслугоўваюць 23 аўталяўкі ад райспажыўкааперацыі і прыватных арганізацый. У нашы вёскі таксама прыяз-

джаюць паштовыя машыны. З пачатку года на тэрыторыі раёна адкрылася сем гандлёвых аб'ектаў, зарэгістравалася 57 камэрцыйных арганізацый, 24 з якіх займаюцца гандлем.

Што датычыцца рознічнага абароту, то, як удакладніла Ірына Чындо, сёлета тэмп склаў 110 % або — 104,4 мільёна рублёў. Па яе словах, асноўную долю — 90 % — у асартыменце займаюць тавары айчынай вытворчасці.

Кадзінскі сельсавет уключае 18 населеных пунктаў, 12 з якіх аслугоўваецца аўталяўкамі. Іх на тэрыторыі Кадзінскага сельсавета функцыянуе 27. У тройку галоўных гандлёвых апэратараў, якія працуюць на тэрыторыі раёна, уваходзяць райспажыўкааперацыя (71 аб'ект), «Пяцёркачка» (10), «Еўрагандаль» (5). Кадзінскі сельсавет аслугоўвае сем аб'ектаў райспажыўкааперацыі. Акрамя гэтага, ёсць крамы ад «Пяцёркачкі», Магілёўскага мясакамбіната і іншыя.

Сучасны аўтапавільён на шасі МАЗа, каля якога пабывалі дэпутаты, нагадвае вітрыну на колах. Добрая магчымасць азнаёміцца з асноўным асартыментам.

(Заканчэнне на 8-й стар.)

МАЙСТАР-КЛАС У КАДЗІНА

(Заканчэнне.

Пачатак на 7-й стар.)

— На тэрыторыі сельсавета працуе 11 перасоўных крам, з якіх пяць новых, якія мы набылі ў лінг на МАЗе, — удакладняе старшыня **Магілёўскага раённага спажывецкага таварыства Аксана ЛІХУТА**. — Да канца года плануецца паступленне новых. Яны добрыя тым, што бакавая панэль дазваляе максімальна разглядзець тавар.

Старшыня таварыства расказала, што ў асартыменце ёсць усё, што прадугледжана Пэралікам неабходных прадуктаў харчавання і непрадуктовых тавараў. Асноўныя

што датычыцца пытання пра тавары айчынай вытворчасці, Аксана Ліхута сцвярджае, што іх высокі праэнт. Але дэпутат лічыць, што гэта пытанне павінна кантралявацца больш дасканала.

— Што датычыцца Магілёўскага раёна, то тутэйшая райспажывукааперацыя адна з найлепшых у краіне, — кажа Аляксандр Пацёмкін. — Але трэба выразна кантраляваць прысутнасць беларускіх тавараў у структуры. Вядома, што гэта маніторыцца на ўзроўні выканаўчай улады, аблспажывукааперацыі, і гэтыя тавары максімальна прадаюцца ў аўтакраме. Працэс кіру-

закладваецца ў стабілізацыйны фонд і ў міжсезонны перыяд рэалізоўваецца ў закрытыя установы і ў цэлым для жыхароў вобласці. Раней гэта сховішча неаднаразова было нагодай для папракуў з боку абласнога кіраўніцтва. Дэпутаты змаглі ацаніць зробленую работу над памылкамі.

— Сховішча было пабудавана ў канцы 80-х мінулага стагоддзя і рэканструявана ў канцы мінулага года, — расказаў **начальнік цяплічнага камбіната Ігар ЦІМОШЧАНКА**. — Яго ёмістасць была адна тысяча тон, прымянялася яно ў асноўным для захоўвання цыбулі і буркаў. Паколькі рэжымы захоўвання немагчыма бы-

з невялікай пляцоўкі. Дэкарэтыўнае раслінаводства якраз актыўна ўваходзіла ў жыццё, і расліны бралі як для прыватных дамоў, так і для азеленення горада.

Пасля таго, як да ўлады прыйшоў нашчадак, бізнес павялічыўся. З 2011 года плошчы гадавальніка пашырыліся, выбар раслін — таксама. Сёння ў асартыменце пераважаюць хвойныя, якія, як сцвярджаюць заснавальнікі справы, не толькі радуюць вока сваім зялёным колерам круглы год, але і ачышчаюць паветра.

У гаспадарцы задзейнічаны шэсць чалавек, праца ў асноўным механізаваная — у наўнасці міні-

ВОПЫТ БЯРЭЦА НА ЎЗБРАЕННЕ

Сваімі разважанымі наконт убачанага дэпутаты падзяліліся падчас пасяджэння. Былі заслушаны даклады начальніка галоўнага ўпраўлення гандлю і паслуг Магілёўскага аблвыканкама Рамана Ражкова, а таксама старшыні Магілёўскага райсавета дэпутатаў Сяргея Ярошчанкі. Старшыня райсавета падрабязна расказаў пра ўзаемадзеянне з насельніцтвам і пра тыя асноўныя пытанні, якія вырашаюцца сумеснымі намаганнямі. Вялікую ролю ў вырашэнні ініцыятыў адыгрывае Магілёўская абласная асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў. Яе дырэктар Паліна Церашкова абмеркавала з калегамі пытанне па ініцыятывах, якія могуць быць задзейнічаны ў чарговым конкурсе на атрыманне грашовай дапамогі.

Па выніках вязнога прэзідыума было прынята рашэнне, карысны вопыт работы Магілёўскага райсавета, і ў прыватнасці

Кадзінскага сельсавета, узяць на ўзбраенне. Адзначыць, што сумесная работа дэпутатаў і выканаўчай улады накіравана на паспяховае вырашэнне актуальных пытанняў і павышае якасць абслугоўвання насельніцтва. Вырашана таксама працягнуць у межах сваёй кампетэнцыі сістэмную работу па вырашэнні актуальных пытанняў сацыяльна-эканамічнага развіцця тэрыторыі і жыццезабеспячэння грамадзян. Дэпутаты ўзялі на асабісты кантроль пытанні па выкананні забеспячэння дзяржаўных састандартаў па абслугоўванні насельніцтва, разглядае зваротаў ад грамадзян і іншыя.

— Работа ў Магілёўскай раённай праводзіцца на добрым узроўні, усё выконваецца своечасова, у адпаведнасці з планам, — адзначыў **намеснік старшыні Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Міхаіл ЖУДРО**. — Па даручэнні губернатара мы наведвалі аб'екты гандлю, сельскай гаспадаркі і іншыя. Важна ведаць, як тут жыве насельніцтва, ці ўсё ёсць у продажы, колькі вытрымліваецца асартымент і якія цэны ў крамах. Мы ацанілі ход падрыхтоўкі ўстаноў адукацыі да новага навучальнага года. Работа праводзіцца добрая, дэпутаты плённа працуюць сумесна з мясцовай уладай.

Вядома, час уносіць карэктывы, усё заўсёды мяняецца. Былі пытанні па стабфондзе, мы іх прапрацуем. Магчыма, трэба было б даць аграрыям больш самастойнасці ў рэальна рэалізоўваць запасы. З іншага боку, стабфонд — гарантыя нашай бяспекі, клопат пра наша здароўе. Дзяржава сацыяльна дапамагае вытворцам і клапоціцца пра нас. Будзем разбірацца больш дэталёва з гэтым пытаннем. І рыхтавацца да чарговага вязнога пасяджэння. Ацнім работу Бялініцкага райсавета за год.

**Нелі ЗІГУЛА,
фота аўтара
ЗВЯЗДА**

групы — хлебабулачны і мяса-малочныя вырабы. Аўтакрама працуе і па заяўках. Яны выконваюцца зыходзячы з асартыментнага пераліку і пажадання пакупніка. Буйныя тавары — тэхніка, будматэрыялы — дастаўляюцца асобнай машынай. Перыядычнасць аблугоўвання населеных пунктаў — два разы на тыдзень.

Дэпутатаў цікавіла ўсё: колькі пазіцыі прадстаўлена, які тавараабарот, страты.

— Летам у аўталавак добры тавараабарот — 45–50 тысяч рублёў, — тлумачыць Аксана Ліхута. — Для параўнання: на прадаўца — 17 тысяч рублёў. Пустой аўтакрамай тавараабарот не зробіш.

— У структуры гэтай крамы тавары айчынай вытворчасці які праэнт займае? — цікавіцца **дэпутат аблсавета генеральны дырэктар ААТ «Магатэкс» Аляксандр ПАЦЁМКІН**. — І хто гэта адсочвае? А яшчэ вы казалі, што вялікі тавараабарот. Значыць, аўталаўкі прыбытковыя працуюць?

— На працягу года не, але летам наўвэрстваем, — прызнаецца кіраўнік гандлёвай арганізацыі. — Наогул, гэта стратны від дзейнасці. Калі б быў прыбытковы, не было б Указа № 309 аб дапамозе райспажывукааперацыі.

еца, але яго трэба і далей удасканальваць.

Дэпутаты таксама пабывалі ў міні-маркце «Родны кут» ад райспажывукааперацыі. Яго асартымент ураджае: 52 тасяччы найменняў тавараў.

— Сярэднямесячны тавараабарот — 75–80 тысяч рублёў, — удакладняе **загадчыца крамы Марына КАЗНАЧЭВА**. — Тэмп за 7 месяцаў — 108%. Да кожнага пакупніка ставімся з павагай і любоўю. Наша прадавец ведае большасць жыхароў па іменах. Людзі прыходзяць сюды і па тавар, і каб пагутарыць, нешта пра сябе расказаць. І мы ставімся да кожнага з павагай. Ніякага сакрэту постых няма. Трэба любіць сваю арганізацыю, з павагай ставіцца да начальства і любіць пакупнікоў. Я, напрыклад, тут працую болей чым 30 гадоў. 5 жніўня 1985 года прыйшла і нікуды больш не сыходзіла.

ДА ЗАКЛАДКІ БУЛЬБЫ ЎСЁ ГАТОВА

Хутка пачнецца закладка новага ўраджаю, і дэпутаты паглядзелі, у якім стане сёння сховішча для агародніны ААТ «Фірма «Кадзіна». Арганізацыя займаецца рэалізацыяй гародніны адкрытага і закрытага гарту. Тут захоўваецца гародніна, якая

ло вытрымаць, частка гародніны страчвалася. Сёння сховішча можа ўмісціць 1700 тон. Мікраклімат, каб захаваць гародніну да канца мая, вытрымліваецца на 100% па кожным відзе прадукцыі. Цяпер добрая вентыляцыя і кандыцыяніраванне. У трох камерах гародніна — а гэта, акрамя цыбулі і буркаў, яшчэ і бульба — захоўваецца навалым спосабам або ў кантэйнерах, яшчэ ў адной — выключна ў кантэйнерах. Да закладкі гародніны, як бачыце, усё гатова.

Старшыня Касцюкоўскага райсавета Ларыса ГЕРАСІМАВА адзначыла, што ёй вельмі цікава было паглядзець, дзе захоўваецца гародніна, уразіла тэхніка, з дапамогай якой ажыццяўляецца працэс захоўвання. І ацаніла, як усё чыста і акуратна.

СЯМЕЙНЫ БІЗНЕС

Сялянска-фермерская гаспадарка «Самсоненка-Лэнд» знаходзіцца літаральна на мяжы Кадзінскага сельсавета з Магілёвам. Тут прапаююцца расліны, якія могуць зрабіць прысядзібны ўчастак невялічкім раем. На прыкладзе гадавальніка дэпутаты азнаёміліся, як працуе на сельскіх тэрыторыях прыватны бізнес.

Першы камень, як той кажаў, у будаўніцтва сямейнай справы быў закладзены ў 2001 годзе. Пачыналася яна

ЗАЛАТЫ ЗАПАС САВЕТАЎ

Шэраг былых старшынь райсаветаў сталі ганаровымі грамадзянамі сваіх раёнаў

На сайтах большасці райвыканкамаў Брэсцчыны можна знайсці спісы ганаровых грамадзян раёнаў. Карэспандэнт «МС» прагледзела іх і адзначыла, што некалькі былых старшынь райсаветаў уладстоены звання ганаровых грамадзян сваіх раёнаў. Больш за тое, ганаровыя грамадзяне не раз становіліся героямі матэрыялаў «МС», актыўна супрацоўнічалі з «Мясцовым самакіраваннем», усяляк спрыялі з'яўленню на яго старонках цікавых матэрыялаў.

Ганаровы грамадзянін Камянецкага раёна Ніна Стасюк нарадзілася на Камянецчыне і ўсё працоўнае жыццё прысвяціла служэнню малой радзіме. Пасля заканчэння Брэсцкага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя А. С. Пушкіна працавала настаўніцай мовы і літаратуры, актыўнага маладога спецыяліста вылучылі на камсамольскую работу. А пасля заканчэння Вышэйшай камсамольскай школы ў Маскве Ніну Стасюк накіравалі на партыйную работу. Працяглы час была сакратаром райкама партыі, які адказвае за са-

цыяльны кірунак работы. У кнізе Андрэя Юрэнэва «Летающий мужик», прысвечанай двойчы Герою Сацыялістычнай працы

Ніна СТАСЮК

Уладзіміру Бядулю, напісанай паводле ўспамінаў легендарнага старшыні, аўтар гэтых радкоў звярнула ўвагу на эпізод, калі малады сакратар райкама Стасюк угаворвала Бядулю памяняць сваю вясковую хату на дыктоўны дом, які будавалі для працаўнікоў. Гаспадарка ўжо грывела на ўвесь Саюз, Бядуля меў шэраг узнагарод. Калгаснікі спрэс спраўлялі нава-селі, а сям'я старшынкі тулілася ў старой хаціне, бо ён лічыў, што мае маральнае права перайсці ў катэдж са зручнасцямі тады, калі ўсе даяркі і механізатары па-

лепшаць жыллёвыя ўмовы. Такія тады былі норавы, та-кія кіраўнікі...

Раённы Савет дэпутатаў Ніна Стасюк узначальвала з 1996-га да 2009 года. Гэта Ніне Данилаўне я абавязана ідэяй праекта «Вёскі, якія знікаюць: апошнія жы-хary». Некалі яна завезла мяне ў вёску Жданкі, дзе засталася адна жанчына. Тэкст называўся: «Апош-няя са Жданкоў». Тады мя-не здзівіла, што старшыня райсавета ведала тых лю-дзеяў не толькі па прозві-шчах, ведала асабіста, яе сустралі як добрую знаё-мую. А ў Камянецкім раёне

больш за дзве сотні насе-леных пунктаў. Яна ж пе-ражывала за тое, што вёскі паміраюць, клапацілася, як магла, пра людзей, якіх заставаліся адзіны ў сваіх населеных пунктах.

Пасля выхаду на заслужаны адпачынак Ніна Данилаўна таксама не сядзела склаўшы рукі, займалася грамадскай работай. У рашэнні Камянецкага раён-нага Савета ад 27 снежня 2019 года гаворыцца, што званне «Ганаровы грама-дзянін Камянецкага раёна» ёй надаецца ў тым ліку «... за актыўную грамадскую дзейнасць».

Іосіф ГУЗІЧ

Іосіф Гузіч працаваў старшынёй Пінскага раённага Савета дэпутатаў з 2014-га да 2021 года. Іосіф Іванавіч — аграрый і па прафесіі, і па душы. Выпускнік Ленінградскага сельскагаспадарчага інстытута, ён прайшоў усе прыступкі калгаснага спецыяліста і кіраўніка, узначальваў прадпры-емствы і гаспадаркі раёна, у тым ліку знакамітае ААТ «Парахонскае».

На сваёй рабоце ў Савета дэпутатаў Іосіф Гузіч асабліваю ўвагу ўдзяляў добраўпарадкаванню населеных пунктаў, паляпшэнню знеш-няга выгляду вёсак, развіццю інфраструктуры. На гэта арыентаваў старшынь сельсаветаў.

Іосіф Гузіч з выхаванцам лагера «Світанак».

Не пакінуў Іосіф Гузіч грамадскую работу і цяпер. Не так даўно ганаровы грамадзянін Пінскага раёна ў рамках акцыі «Крок да поспеху» сустрэўся са школьнікамі ў аздараўленчым лагера «Світанак». Дзеці літаральна засыпалі гасця пытаннямі. Гаворка ішла пра работу, вучо-бу, любоў да Радзімы, сямейныя каштоўнасці. Аўтараў самых цікавых пытанняў гасць адзначыў прызамі і сфатаграфаваным імі.

Ганна ВЕРАМЕЙЧЫК

Напрыклад, з Ганнай Верамейчык мы бабыва-лі ў самых разнастайных мясцінах раёна, сустраліся з цікавымі людзьмі, наведвалі, здаецца, усе сельсаветы за тры гады, калі Ганна Аляксандраўна ўзначальвала Драгічынскі раённы Савет. Яна, ды-пламаваны фінансіст, пэўны час працавала галоўным эканамістам у розных сельгаспрадпрыемствах. Потым ёй прапанавалі ўзначаліць Драгічынскі сельскі Савет. У якасці кіраўніка пярвічнага звяна мясцовай улады зарэкамендавала сябе найлепшым чынам, таму і была вылучана на пасаду старшыні раённага Савета дэпутатаў. Райсавет Ганна Верамейчык уза-начальвала з 2006 да 2014 года.

Старшыня ведала жыццё сельскай мясцовасці, як кажуць, знутры і вельмі перажывала за справу. Тады ў кабінце заспець яе было няпроста, часцяком яна выбіралася ў сельсаветы, на месцы дапамагала старшыням, вышала пытанні ў выканкаме, прабі-вала, прасіла.

Памятаю, як у 2008 годзе мы з Ганнай Аляксан-драўнай наведвалі асаблівы населены пункт на карце раёна — вёску Кагорыцу. Публікацыя тады назы-валася «Кагорыца — Драгічынская Венецыя». Гэта вёска стаіць пасярод балот, акружаная з усіх бакоў каналамі, у сезон дажджоў і цяпер у асобныя вако-ліцы вёскі можна дабрацца толькі на лодцы. Ганна Аляксандраўна пазнаёміла з унікальнымі людзьмі, сапраўднымі палешукамі. Мы пачулі ад іх захап-ляльныя гісторыі з далёкага і нядаўняга мінулага Кагорыцы, потым яшчэ сустраліся з краязнаўцамі, праглядвалі матэрыялы. У вёсцы старшыня райса-вета найперш цікавілася праблемамі, распытвала, як працуе аўтакрама, ці наведваюць іх медыкі з ФАПа. Людзі ні на што не скардзіліся, а вось любой увазе, як падавалася, былі рады.

Ганна Верамейчык шмат гадоў узначальвала ра-ённую арганізацыю Беларускага саюза жанчын. І там яна была нефармальным кіраўніком. Памятаю, з якім болей каментавала статыстыку, якая датычыць курэння жанчын. «Кураць маладыя жанчыны, дзяў-чаты, якім яшчэ станавіцца маці. Гэта наогул ні ў якія вароты не ідзе... Што рабіць? Ну хоць бы гаварыць

аб гэтым. Не маўчаць». І яны не маўчалі, арганізоў-валі мерапрыемствы, гутаркі, ішлі ў навуцальныя ўстановы, у калектывы.

Пасля выхаду на заслужаны адпачынак Ганна Аляксандраўна працягвае грамадскую работу ў ве-тэранскай арганізацыі вёскі Ліпнікі, у якой жыве. А ў гэтым годзе яна была абрана дэлегатам Усебе-ларускага народнага сходу.

— Падчас работы сходу мне асабліва блізкай стала тое, што датычыць развіцця сельскіх тэрыторый, — сказала карэспандэнту газеты Ганна Верамейчык. — Будучыня вёскі ў многім залежыць ад укаранення новых прагрэсіўных тэхналогій у жывёлагадоўлі і раслінаводства, што дазволіць сельгаспрадпры-емствам атрымліваць прыбытак, а працаўнікам — год-ную зарплату. Неабходна ўсебаковая падтрымка інфраструктуры сельскай мясцовасці. Ну і самае галоўнае на сёння — забяспечыць мір і спакой на нашай зямлі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота з адкрытых крыніц.

СПАДЧЫНА

Узнавілі па драбніцах

У вёсцы Шапчыцы Званецкага сельсавета Рагачоўскага раёна адраділі старадаўні абрад «Закліканне дажджу». Ініцыятыву ўдалося ажыццявіць дзякуючы перамозе праекта Рагачоўскага цэнтру культуры і народнай творчасці ў конкурсе грамадзянскіх ініцыятыў Гомельскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Старажытнучы народную тра-дыцыю — абрад «Закліканне даж-джу» — калісьці менавіта ў Шапчы-цах на Рагачоўшчыне не толькі не забывалі, але і праводзілі са сваі-мі характэрнымі асаблівасцямі. Як распавяла загадчыца Шапчыц-

кага сельскага Дома культуры Алена ХВОРАСТАВА, у даўнія часы вясцоўцы верылі, што абрад «Закліканне дажджу» дапаможа ўратаваць ураджай, калі здарала-ся зацяжняя спякота, засуха. Тра-дыцыяна абрад суправаджаўся пераворваннем дна ракі.

— Жанчыны з нашай вёскі адзі-ныя на Гомельшчыне замест ракі пераворвалі калодзеж. Пра гэтыя асаблівасці абраду нам некалі расказала мясцовая жыхарка Лі-дзія Максімаўна Гаўрылькова. На жаль, яе ўжо няма на свеце. Але тыя звесткі, якімі яна падзялілася, вельмі дапамаглі па драбніцах уз-навіць старадаўні абрад. Жанчына расказвала, што апошні раз мясцо-

вая жыхары заклікалі дождж недзе ў 1986 годзе. З тых часоў народная традыцыя была ў заняпадзе, — па-тлумачыла Алена Васільеўна.

Як праходзіла «Закліканне дажджу» ў Шапчыцах, удалося ацаніць дзякуючы адноўленаму абраду. Удзельніцам неабходны былі не толькі побытавыя рэчы — саматканы ручнік, збаны, свечкі, плуг, але і жывы певень. Яму ў аб-радзе адводзіцца роля заклікаль-ніка дажджу (поўная назва абра-ду «Закліканне дажджу на пеўні»). Згодна з абрадам, жанчынам не-абходна моўчы пайсці да старо-га калодзежа, тройчы абсыці яго з плугам ці «пераараць», пасля прачытаць малітву «Ойча наш»,

Фота Рагачоўскага раённага цэнтру культуры і народнай творчасці.

перахрысціцца, зачарпнуць вады ў збаны і з абрадавымі замовамі выліць яе на ручнік.

Як распавялі удзельніцы аб-раду, нашы продкі верылі, што калі «Закліканне дажджу» пра-вялі правільна, то праз некалькі гадзін альбо на наступны дзень засуха скончыцца.

— Захаваўне і папулярнасць традыцыйных народных абрадаў

з'яўляюцца вельмі важнымі для кожнага. Усе мы павінны ведаць свае карані і традыцыі не па пад-ручніках, а бацьчы гэты ў жывым асяроддзі, зберагаць і перада-ваць нашчадкам, — перакананы ўдзельніцы абраду.

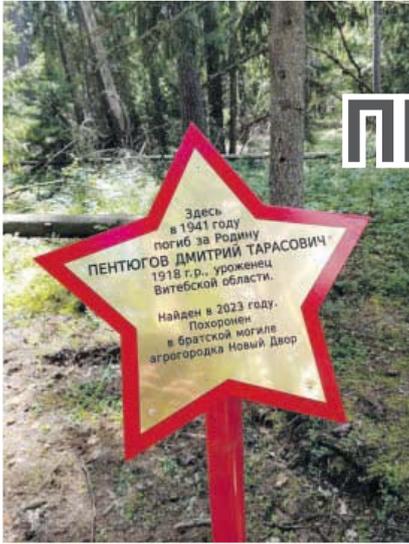
У яго аднаўленні паўдзельнічалі захаваўніцы традыцыі з розных вёсак Рагачоўскага раёна.

Наталія КАПРЫЛЕНКА.

«ДА НАС ЯНЫ БЫЛІ ПРАПАЎШЫМІ БЕЗ ВЕСТАК»

Старшыня Поразаўскага сельвыканкама

ўдзельнічае ў пошукавых аперацыях і марыць стварыць ваенны музей

Усе, хто ведае Віктар АКУДОВІЧА, лічаць яго чалавекам апантаным. Ён і сам кажа, што яму вельмі блізка ваенная тэма. Мабыць, таму ён знаходзіць час, каб разам са сваёй службовай дзейнасцю займацца пошукамі тых, чые лёсы застаюцца невядомымі. За вялікую работу па увекавечванні памяці загінулых Віктар Акудовіч узнагароджаны юбілейным медалём «80 гадоў вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў».

Роўна 10 гадоў таму пачалася грамадская работа прафесійнага афіцэра на пасадзе старшыні Поразаўскага сельвыканкама. Работа з людзьмі стала галоўным кірункам яго дзейнасці. Разам з тым новы старшыня пачаў цікавіцца пошукавай работай, якая вялася на тэрыторыі Белаўскай пушчы. Гутарыў з мясцовымі жыхарамі. Яны расказвалі аб магчымых месцах пахавання загінулых абаронцаў.

Аднойчы Віктар Вацлававіч спыніўся пагаварыць са старажылкай пасёлка Альфрэдай Андэрэўнай. Яна і расказала старшыні гісторыю аб снайперы-чырвонаармейцы, які ў першыя дні вайны расстрэляў ворага з пад густой прыдарожнай ліпы. Кажуць, што ім было знішчана больш як дваццаць немцаў. Магчыма, прыкрываў адыдох асноўныя войска, выказаў меркаванні Віктар Вацлававіч. Але выстаяць перад лавінай варажана агню маладому салдату не ўдалося. Калі ён упаў, з яго галавы зляцела пілотка. Людзі бачылі, як нямецкі афіцэр падняў яе і накрывіў ёю твар салдата, тым самым выказаў яму павагу за мужнасць. Гэты эпізод Віктар Вацлававіч лічыць вельмі знакавым, бо ён сведчыць аб самаадданым гераізме савецкіх байцоў.

А гісторыю гэту жанчыне расказаў муж, які малым дзіцем разам з іншымі жыхарамі хаваўся ў ганчарным горне. Усе тыя падзеі праходзілі на вачах дзіцяці. Да-

рослыя потым казалі, што немцы забаранялі падыходзіць да забітага снайпера, але жыхары ўсё ж ноччу яго на тым падворку ўсё ж знайшлі.

Жанчына паказала нават канкрэтнае месца. Яе словы спраўдзіліся, і снайпера на тым самым месцы знайшлі. Яго астанкі перапахавалі ў цэнтры пасёлка ў брацкай магіле. А вось медальён адшукаць не ўдалося. Герой так і застаўся невядомым. Адно толькі казалі пра яго ў Поразава: «Наш маленькі салдат».

Гэта гісторыя ўзрушыла тады старшыню сельсавета. Ён ездзіў па вёсках, распытваў старажылаў, хто мог памятаць аб месцах масава-ва пахаванняў. Дзякуючы гэтай рабоце ўдалося знайсці дакладныя месцы пляч хутароў і адной вёскі, якія былі спалены немцамі і не аднавіліся. Устаноўлены новыя факты расстрэлаў у вёсках Навасады, Грыневічы, Хрустава, Нарковічы, Крапіўніца.

Новым штуршком у пошукавай справе стала знаёмства з валанцёрам групы «Бацькаўшчына» Дзмітрыем Казловічам. А з 2022 года па запрашэнні Поразаўскага сельсавета, сельвыканкама актыўны ўдзел у раскопках прымаюць валанцёры пошукавага руху Расія.

Месцічы ўжо ведалі аб тым, што старшыня актыўна займаец-

ца пошукавай працай, і стараліся яму дапамагчы. Адночы да яго ў кабінет мясцовы жыхар прынёс запычатыя воскам патрон. Скажаў, што знайшоў у полі. У патроне знаходзілася амаль спарохнелая запіска з імем і каардынатамі байца, а на яе адваротным баку — яго развіталыя словы да родных. Было ўстаноўлена, што гэта без весткі прапаўшы беларус Фёдар Враздзіні з вёскі Нічыпарэўка Нараўлянскага раёна, чырвонаармеец 49-й стралковай дывізіі. Але дзе быў пахаваны ўдалаць патрона, невядома.

— Мне жапаў у душу вось гэты забыты подзвіг 49-й стралковай дывізіі, якая ўваходзіла ў чацвёртую армію. Раней лічылася, што тут не было моцнай абароны, але на самай справе немцам аказалася супраціўленне, — расказаваў Віктар Акудовіч. — Байцы дывізіі адступалі з боку Брэста з баімі па лясным масіве, іх пастаянна абстрэльвалі самалёты. Амаль уся дывізія загінула на тэрыторыі Свіслацкага раёна. І мы вяртаем з нябыту гераічны подзвіг нашых салдат.

Старшыня сельсавета падзяляўся набытай інфармацыяй з расійскім пісьменнікам і публіцыстам Мікалаем Чаркашын-ным, які ўвасобіў гераічны шлях 49-й стралковай дывізіі ў сваім новым рамане. У книгу ўвайшлі

“Роўна 10 гадоў таму пачалася грамадская работа прафесійнага афіцэра на пасадзе старшыні Поразаўскага сельвыканкама. Работа з людзьмі стала галоўным кірункам яго дзейнасці. Разам з тым новы старшыня пачаў цікавіцца пошукавай работай, якая вялася на тэрыторыі Белаўскай пушчы.

і гэтыя канкрэтныя эпізоды. Пісьменнік абяцае прывесці новы твор у верасні. Чаркашын — аўтар раманаў «Брэсцкая брама», «Лес прастрэльных касак» і многіх іншых.

У жніўні на тэрыторыі сельсавета вяліся чарговыя раскопкі ў рамках сумеснага беларуска-расійскага праекта «Вахта памяці». Былі знойдзены астанкі 12 вайскоўцаў. Удалося ўстанавіць імёны дваіх. Гэта Аляксандр Сяргееў, 1921 года нараджэння, ураджэнец Ленінграда, і Пётр Тапалеўскі, 1919 года нараджэння, ураджэнец сяла Грыгор'еўка, цяпер Херсонская вобласць. Загінулі ў чэрвені 1941 года. Яны будуць

урачыста перапахаваны ў брацкай магіле ў цэнтры Поразава. Летась туды перанесены астанкі яшчэ аднаго загінулага вайскоўца, які быў знойдзены падчас мінулагагодняй пошукавай кампаніі. «Нам пашанцавала даведацца поўнае імя вайскоўца», — заўважыў старшыня і расказаў, якая дэталё адыграла тут асноўную ролю.

А ўсправа ў медалі, прычым, у працоўным. Аказалася, салдат насіў у кішэні імяны сэрэбраны медаль, які быў яму ўручаны на ВДНГ у Маскве ў 1940 годзе як перадавіку сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. На ўзнагародзе — яго поўнае імя — Дзмітрый Тарасавіч Пянцюгаў з Віцебскай вобласці. Да гэтага ён лічыўся прапаўшым без вестак. А знайшлі яго падчас раскопак каля вёскі Берднікі ў лясным масіве.

У жніўні гэтага года на месцы яго гібелі ўстаноўлены памятны знак у выглядзе зоркі з надпісам. Урачыстая цырымонія прайшла з удзелам пошукавікаў і старшыні сельсавета. Падобныя знакі мяркуецца ўстанавіць і ў іншых месцах, дзе праведзены раскопкі і знойдзены астанкі байцоў. Такіх месцаў на тэрыторыі сельсавета некалькі. Магчыма, акцыя па іх устаноўцы адбудзецца ў наступным годзе, падчас святкавання 80-годдзя Перамогі.

Дарчы, прамых нашчадкаў у байца не аказалася, а далёкія сваякі не сталі прэтэндаваць на той медаль. Ён і цяпер захоўваецца ў старшыні сельсавета і чакае свайго месца ў будучай экспазіцыі.

— Экспанатаў хапае, — кажа Віктар Акудовіч. — Ёсць патрон, нямецкія карты, у школьны музей перададзены каскі, медальёны, якія знаходзілі, штыкі, асабістыя рэчы.

Музейную экспазіцыю старшыня плануе размясціць на другім паверсе будынка сельвыканкама. Гэта шматфункцыянальны аб'ект, дзе размешчаны офісы ўстаноў і прадпрыемстваў, пакоі аддзялення дзённага знаходжання, трэнажорная зала. Наведвальнікі змогуць пазнаёміцца і з экспазіцыяй музейнага пакоя. Для ажыццяўлення свайго плана Віктар Акудовіч мяркуе прыняць удзел у абласным конкурсе грамадзянскіх ініцыятыў. Кажа, што праект не вельмі затратны, на рамонт і абсталяванне патрабуецца 10–12 тысяч рублёў.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота дадзена старшынёй сельсавета.

**МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ**

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15

ад 17 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ
Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў):
zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрукана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 38200000007667 ад 03.04.2004. 220013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 10 782.

Нумар падпісаны ў 19 30
3 верасня 2024 года.

Была вайна

Партызаны верылі ў хуткую перамогу і неслі гэту веру іншым

Вясной 1943 года на базе асобных атрадаў народных мсціўцаў было створана партызанскае злучэнне Лідскай зоны. Узначалі яго ўпаўнаважаны Беларускага штаба партызанскага руху, член Баранавіцкага падпольнага абкама КПБ Яфім Гапееў, у ваеннай біяграфіі якога, апроч паспяховых баявых аперацый, ёсць адна цікавая старонка — стварэнне партызанскага тэатра.

Арганізатарам яго, рэжысёрам, акцёрам і нават драматургам стаў баец Мікалай Счанснловіч. У сваіх мемуарах ён, прафесійны артыст, пісаў, што ў труп (партызаны звалі яе «наш тэатр») было некалькі танцораў, чытальнікаў і невялікі хор, што самадзейным калектывам былі падрыхтаваны камедыяныя п'есы «Рагунёўскае войска» і «Германскі блок», танцы «Лявоніха», «Яблычка», «Венгерка»...

У тэатры па зацверджаным графіку праходзілі рэпетыцыі. На горцы ў лесе будаваўся крыты павільён са сцэнай. З бакоў яе абцягнулі парашутамі, а ў імпровізаванай глядзельнай зале зрабілі доўгія сталы з лаўкамі... Камандзір атрада імя Аляксандра Неўскага Аляксей Бойкаў паклапаціўся пра пашыў касцюмаў з тага ж парашутнага шоўку і карычневых мяшкоў, у якіх з самалётаў скідвалі розныя

грузы. Перад прэм'ерай ва ўсе партызанскія брыгады Лідскай зоны былі разасланы запрашалыныя білеты.

І вось 2 мая 1943 года — дзень спектакля. У памяшканні тэатра, разлічаным на 150 месцаў, размясціліся каля 300 чалавек: камандны састаў, найлепшыя байцы злучэння, партызаны з іншых атрадаў, сувязныя...

На прэм'еру спектакля прыбылі таксама прадстаўнікі падпольнага абкама партыі і камсамола Віктар Герасімовіч і Аляксандр Рыбакоў. Яфім Гапееў выступіў з кароткай уступнай прамовай, адрылася залона: сярод лясоў і балот Налібоцкай пушчы пачаўся спектакль. Людзі, якія даўно (а то і ніколі) не бачылі тэатральных паказаў, прымалі іх воклічамі адбярэння і шчырымі апладысмантамі, асабліва беларускі танец «Лявоніха» і аднайменную народную песню са словамі:

Яфім Гапееў.

*Ой, Лявоніха,
Лявоніха мая,
Ты сягоння, нібы ружа,
Расцвіла буйнымі
кветкамі
З добрым мужам
ды і з дзеткамі.*

...Пасля ўдалай прэм'еры камандзір злучэння Яфім Гапееў накіраваў тэатр на гастролі па атрадах і вёсках Лідскай ды іншых партызанскіх зон.

Адным з першых на выездзе было выступленне тэатра ў вёсцы Барова Іўеўскага раёна — на месцы стаянкі партызанскай брыгады «Наперад». Па распараджэнні яе камандзіра Барыса Булата ў лесе на паляне была аб-

Мікалай Счанснловіч.

стаявана невялікая сцэна. Перад ёй на калодках ляжала некалькі радоў дошак для садзення. За дзве гадзіны да пачатку спектакля на іх сабраліся ўсе вясцоўцы, потым да іх далучыліся партызаны.

Цяжка перадаць тое ўражанне, якое зрабілі на слухачоў вершы «Лісты з палону», «Ліст лётчыка», п'еса аб гераічных буднях партызан, якую — па настойлівай просьбе публікі — давялося сыграць двойчы.

Аднак не толькі тут, у вёсцы Барава, — усюды гэтых самадзейных артыстаў прымалі як самых дарагіх гасцей. І яны таго сапраўды заслугоўвалі. Уявіце сабе шматкіламетровы пераход па найцяжэйшых партызанскіх сцежках, праз балоты і лес, выступленне, потым — здаралася, у той самы дзень — зноў пераход і зноў спектакль.

Ва ўсіх вёсках, куды, як правіла, пехатой прыходзілі артысты (яны, дарэчы, заўсёды былі са зброяй — гатовыя ўступіць у бой), жыхарам раздавалі газеты і лістуйкі. Людзі чыталі іх. А галоўнае — на свае вочы бачылі вясёлых, жыццярададных партызан, якія самі верылі ў немінучы разгром гітлераўскай Германіі, у хуткую перамогу і неслі гэту веру іншым.

Гастролі тэатра былі завершаны ў сувязі з пачаткам наступальнай аперацыі «Баграціён».

Мікалай ШАЎЧЭНКА,
г. Мінск.

Перажытае — незабытае

КАБ ХЛЕБ... І ДА ХЛЕБА...

Я тады малая была, але ж добра помню, як у нас за гарадамі ўпершыню паселі кукурузу, прычым на вельмі вялікай плошчы.

Прыкладна тады ж у вясковай краме з'явіўся, як у вёсцы казалі, хрушчоўскі хлеб.

...Праз пару месяцаў, калі таа кукуруза падрасла, я вырашыла падысці да яе бліжэй — паглядзець на... каласкі, з якіх здабываецца зерне. Да сёння ў памяці: чым бліжэй падыходзіла, тым болей баялася, бо расліны — амаль як дрэвы. Неякі час я вагалася, зайсці ў той «лес» альбо не, і ўсё ж рызкнула — зрабіла крокаў мо з дзесяць, потым спынілася, азірнулася і, не ўбачыўшы сваёй хаты, стала плакаць.

На шчасце, мяне пачуў мой тата, прыбег, пашкадаваў-прыгалубіў, па-

казаў аголены кукурузны пачатак — роўна радочкі пацерак-зярнят і расказаў, што іх, калі выспеюць, абмалочыць (а я ўжо ведала, як гэта робяць), змелюць на муку (таксама бачыла), а ўжо потым напякуць хлеба.

Боханы яго прадаваліся ў нашай краме. Яны былі жоўтыя, высокія, з хрусткай скарыначкай. Мне падабаўся гэты хлеб, праўда, у дзень яго выпечкі і не больш, бо назаўтра бохан ападаў, скарынка «увалявалася» ў сярэдзіну, мякш становіўся цвёрды, як тое дрэва...

Але ж добрага хлеба — з жытняй ці пшанічнай мукі — у нашу краму тады прывозілі вельмі мала, два-тры латкі (кукурузнага — можа, з дзесяць?). Людзі загадзя выстроіваліся ў чаргу, злаваліся і, здаралася, нічога не маглі зрабіць — запасаліся гэтым нясмачным «хрушчоўскім» хлемам альбо...

Мая бабуля Зося (светлай памяці!) была добрай гаспадыняй. Па суботах, адзін раз на тыдзень, яна замешвала хлеб, сама пякла яго, а потым (як цяпер бачу!) гатовыя пахучыя боханы даставала з печы, выкладвала на лаву, засланую даматканым ручніком, і накрывала кавалкам белага паркалю.

Калі хлеб трохі астываў, мы елі яго з малаком ці яблычным кампотам. Да таго ж мае родныя любілі націраць скарыначкі здорам і часнаком. Да сёння ў памяці гэты смак! А да ўсяго наш хлеб не чарсцевеў, нават праз тыдзень!

...Цяпер у крамах і булак, і хлябоў — якіх толькі хочаш! Але ж многім, думаю, помняць і тыя даўнія: крамны, кукурузны і бабулін з малачком ад сваёй кароўкі.

В. Бабко-Аляшкевіч,
Салігорскі раён.

Весткі з месцаў

СВЯТА НА ТОЕ І СВЯТА

Днямі ў нашай бібліятэцы адбыўся адкрыты дыялог «Беларусь — наш гонар і слава», прымеркаваны да Дня народнага адзінства. Удзел у ім узялі многія ветэраны працы.

У ходзе сустрэчы яны паглыбіліся ў гісторыю роднага Шклова, мясцовых славунасцяў, адказалі на пытанні віктарыны, падзяліліся ўспамінамі пра Вялікую Айчынную вайну і перыяд аднаўлення разбуранай народнай гаспадаркі, разказвалі пра асабістыя працоўныя поспехі.

Мясцовыя паэты чыталі вершы, пад гітару выконвалі песні.

Ветэраны змаглі пабачыцца, падзяліцца навінамі. Свята на тое і свята.

Валянціна Суткаленка, г. Шклоў.

БОТЫ САВЕЦКАЙ РАБОТЫ?

Чым не экспанат?

На гэты ўчынак Надзея Арсенаўна Баршчун падштурхнулі сяброўкі-аднакласніцы, якія падчас гасцявання на Уздзеншчыне наведалі раённы гісторыка-краязнаўчы музей.

Уражанняў пасля падобных экскурсій, як правіла, вельмі шмат, а ў сябровак-зямлячак — тым больш. Хто, як не яны, ведаюць пра дарагія сэрцу рэчы, якія былі ці ёсць у кожнай, якія засталіся ў спадчыну ад родных.

У гэтых жанчын яны не ззяюць пазалотай, але ж маюць сваю гісторыю: бабуля перадала іх матулі, а тая пасля — дачцэ...

Так, не адну сотню кіламетраў ужо за ўнучкай праеха-ла дзежачка, у якой бабуля Кацярына замешвала хлеб. Некалькі разоў паспрабавала выпякаць яго і Надзея Арсенаўна, выкарыстоўвала рэч і для засолкі грыбоў (для іх дубовая дзежачка — тое, што трэба!)... Аднак пірагі ды чабурэкі яна выпякае часцей, таму ў дзежцы патрэба як быццам адпала.

Яшчэ з даваенных часоў захаваліся і хромавыя бабуліны боты. Мець такую рэч у сваім гардэробе было тады больш чым прэстыжна. Берагла іх бедная Кацярына, абувала — хіба для «форсу». У той час вясковыя жанчыны добра ведалі цану кожнай рэчы і шанавалі іх, як толькі маглі! Кацярына ў свае хромавікі прыбіралася хіба на нейкую бяседу ды брала з сабой «у людзі», калі ішла на базар. Шлях да яго быў няблізкі, а таму і туды, і назад гандляры-пакупнікі «маршыравалі» як правіла ў лапцях (у тых мясцінах іх называлі яшчэ пасталы), а боцікі абувалі толькі на самых подступах да мястэчка.

— Пасля бабулі гэтыя хромавыя боты паслужылі яшчэ і маёй матулі, — згадвае Надзея Арсенаўна Баршчун. — У іх яна хадзіла не толькі на базар ды некуды ў госці. У ваенны час — яшчэ і на заданні. Мудрыя, беражлівыя былі вясковыя людзі! А якія ж працавіттыя і цягавітыя! Маёй бабулі было ўжо за 80, калі яна капаніцый аковвала, ачучвала каля 50 сотак бульбы.

Так і жылі, цяжка працавалі, нічога добрага не знеслі і, магчыма, не елі, не каштавалі. Час быў такі і людзі такія. А значыць, хромавыя боты — гэта не проста абутак, а кавалачак гісторыі, які можна захаваць і перадаць наступным пакаленням.

...Такім вось чынам у нашым музеі з'явіўся яшчэ адзін экспанат. Вартаць яго засведчыла і галоўны захаваўны фонд Кацярына Якубоўская. Хромавыя боты прыцягваюць увагу наведвальнікаў, калекцыянераў, аматараў традыцыйнага якаснага абутку. Нават пабачыць, патрымаць такую рарытэтную рэч у руках — ужо чагосці варта. І сапраўды...

Святлана Міхайлоўская, г. Узда.

Фота з канверта

ВОСЕННЮ І ВЕРАБЕЙ БАГАТЫ

Вось такія баклажаны выраслі на Рагачоўшчыне, у гародзе падпісчыцы «Звязды» Софіі Кусянковай.

В извещении о проведении электронных торгов по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Белизна», опубликованному в газете «Звезда» от 30.08.2024, вносятся изменения:

- «Победитель электронных торгов либо единственный участник торгов, согласившийся повысить начальную цену на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение по лоту № 1 – 1,5 %, по лоту № 2 – 0,5 %, по лотам №№ 3, 4 – 1 %, по лоту № 5 – 4 % от итоговой цены лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения торгов»;
- Дата и время начала и окончания электронных торгов: 04.10.2024 с 11.00 до 12.00.**

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов. Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 03.10.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (ipmtorgi.by)

Контактные данные Тел.: +375 17-310-36-37; +375 (44) 704-92-96.
E-mail: astuta@cpo.by. Сайт: www.ipmtorgi.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» объявляет о проведении электронных торгов № 2024.4.002.00100 по продаже имущества на электронной торговой площадке ETPVIT.BY, по адресу: <https://etpvit.by>

Продавец: открытое акционерное общество «Лепельский ремонтно-механический завод», тел. +375 2132 3-61-86
Организатор электронной торговой площадки ETPVIT.BY: коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел.: +375 (212) 24-63-12, +375 (29) 510-07-63, +375 (44) 709-55-52, e-mail: vcm74@mail.ru, <https://etpvit.by>

Дата и время проведения торгов: 10.10.2024 в 09.00 (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

- Лот № 1.** Пресс КД 2322, инвентарный номер 145403ш. № 1007ш.
Нач. цена: 5040,00 бел. руб. с учетом НДС.
Задаток: 504,00 бел. руб.
- Лот № 2.** Пресс кривошипный КД 2126Б, инвентарный номер 10470ш.
Нач. цена: 7200,00 бел. руб. с учетом НДС.
Задаток: 720,00 бел. руб.
- Лот № 3.** Консольно-фрезерный станок 6С12, инвентарный номер 6770ш.
Нач. цена: 8880,00 бел. руб. с учетом НДС.
Задаток: 888,00 бел. руб.
- Лот № 4.** Станок токарно-винторезный ГС526В, инвентарный номер 161967ш.
Нач. цена: 36360,00 бел. руб. с учетом НДС.
Задаток: 3636,00 бел. руб.

Местонахождение предметов электронных торгов: **Витебский обл., Лепельский р-н, г. Лепель, ул. Борисовский тракт, 102.**
Электронные торги проводятся в порядке, установленном Регламентом ЭТП.

Для участия в электронных торгах необходимо ознакомиться с Регламентом ЭТП, пройти аккредитацию на ЭТП по электронному адресу <https://etpvit.by>, внести задаток и подать документы на участие в торгах в порядке, размещенном на сайте ЭТП.

Срок внесения задатка и время окончания приема заявлений с прилагаемыми документами: до 16.00 09.10.2024.

Сумма задатка перечисляется оператору электронных торгов на р/с: № BY93MTBK3012000109330066782 ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК МТБВBY22, УНП 39047566. Получатель – ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

Условия электронных торгов: Победитель электронных торгов (претендент на покупку) обязан: в течение 10 рабочих дней с даты проведения электронных торгов возместить затраты на организацию и проведение электронных торгов, оплатить услуги по размещению одного аукциона и обслуживанию ЭТП согласно прейскуранту, размещенному на сайте ЭТП; заключить договор купли-продажи предмета электронных торгов в течение 30 календарных дней со дня проведения электронных торгов; оплатить предмет электронных торгов в порядке и сроки, предусмотренные договором купли-продажи. По согласию сторон возможно предоставление рассрочки оплаты предмета электронных торгов. С подробной информацией о предмете электронных торгов, порядке участия и оформлении документов для участия в электронных торгах можно ознакомиться на сайте ЭТП ETPVIT.BY, по электронному адресу: <https://etpvit.by> в разделе: «транспорти».

Имущество, бывшее в употреблении. Ознакомиться с предметом торгов можно по предварительному согласованию с Продавцом по тел. +375 (29) 672-03-08.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ГРАЖДАНАМ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА

ОРГАНИЗАТОР: КРУГЛИЦКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ЧАШНИКСКОГО РАЙОНА ВИТЕБСКОЙ ОБЛАСТИ

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер	Площадь	Целевое назначение	Начальная цена (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
1	д. Марьино, ул. Марьянская, д. 1А	225182309201000042	0,4957 га	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома (1 09 02 земельный участок для размещения объектов усадебной застройки)	6000	600

1. Аукцион состоится **04 октября 2024 года в 15.00** по адресу: ул. Парковая, д. 15, д. Круглица, сельисполком. Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Чашникского районного исполнительного комитета, e-mail: chashnik@vitobol.by. Контактные телефоны: 8 (02133) 6 42 45, 6 42 35.

ИНДУСТРИЯ ИННОВАЦИЙ
Выскаские задолженности
Проведение торгов
Ликвидация
Юридические услуги

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНЫХ ПУБЛИЧНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГАХ (АУКЦИОНЕ)

Организатор публичных торгов (аукциона)	ООО «Индустрия Инноваций», г. Минск, Старовиленицкий тракт, д. 10, пом. 4Н. Сайт в интернете: www.iin.by , https://iintorgi.by		
Продавец	ОАО «Беларусьрезинотехника», УНП 700069297, 213829, Могилевская область, г. Бобруйск, ул. Минская, д. 102		

Пятое повторные публичные торги (аукцион) в процедуре экономической несостоятельности (банкротства) по делу № 15-11/Б/2019 в экономическом суде Могилевской области. Ранее опубликованное извещение о проведении публичных электронных торгов (аукциона) опубликовано 07.08.2024 в газете «Звезда» № 152 (30286), стр. 15

№	Наименование (назначение), адрес	Начальная цена, с НДС, бел. руб.	Минимальная цена, с НДС, бел. руб.
1	Автотранспортный участок, место расположения: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Минская, 102	1 493 685,36	248 947,56

Задаток 10 % от начальной цены предмета публичных торгов (аукциона) в белорусских рублях перечисляется на р/с BY48OLMP30123000945640000933 в ОАО «Белгарадбанк», БИК OLMRBY2X, УНП 291442411, получатель платежа – ООО «Индустрия Инноваций»

Шаг электронных торгов – 5 % от начальной цены лота. В случае отсутствия ставок участников торгов начальная цена торгов поэтапно снижается равными долями 5 (пять) раз до минимальной цены или до момента совершения ставок участниками торгов

Условия участия и порядок проведения публичных торгов (аукциона) размещены в открытом доступе на официальном сайте электронной торговой площадки «Индустрия Инноваций – Торги» <https://iintorgi.by> и на официальном сайте ООО «Индустрия Инноваций» www.iin.by

Срок заключения договора купли-продажи: не позднее 10 (десяти) календарных дней со дня подписания протокола о результатах торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов: не позднее 30 (тридцати) календарных дней со дня проведения торгов. Переход права собственности – после полной оплаты Имущества, с момента государственной регистрации перехода права собственности органом, осуществляющим государственную регистрацию недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним

Торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «Индустрия Инноваций – Торги», размещенным по адресу: <https://iintorgi.by>

Победитель публичных торгов (аукциона) либо единственный участник публичных торгов (аукциона), согласившийся повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить аукционисту торгов вознаграждение в размере 2 % от **цены продажи лота, в случае если цена продажи лота составит до 500 тыс. белорусских рублей, 1 % от цены продажи лота в случае если цена продажи лота составит свыше 500 тыс. белорусских рублей** в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения публичных торгов (аукциона)

Организатор публичных торгов (аукциона) имеет право снять предмет аукциона с торгов, но не позднее чем за 3 дня до наступления даты проведения торгов (аукциона)

Дата и время проведения торгов (аукциона)	18.09.2024, начало торгов: 10.00, окончание торгов: 16.00, электронные торги продлеваются на 3 минуты с момента поступления последней ставки, если ставка сделана менее чем за 3 минуты до времени окончания торгов. Заявки на участие в публичных торгах (аукционе) принимаются с 04.09.2024 по 17.09.2024 г. до 16.00		
Контактные данные	Тел.: +375 17-300-90-03; +375 (29) 671-83-95; e-mail: e.pinchuk@iin.by		

Извещение о проведении открытого аукциона по продаже не завершённых строительством незаконсервированных жилых домов, в том числе не завершённых строительством жилых домов, сроки консервации и завершения строительства которых истекли, с одновременной продажей земельных участков в частную собственность или права аренды земельного участка

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, дом 5, тел.: (0212) 24-63-12, (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru; www.marketvit.by

Лот № 1. Не завершённый строительством незаконсервированный жилой дом: не завершённое строительство незаконсервированное капитальное строение (фундамент – бетон, площадь застройки – 128 кв. м, процент готовности – 6 %) и земельный участок с кадастровым № 221281201101000414 площадью 0,12 га в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Вороновский с/с, аг. Вороны, ул. Юбилейная, 29. Ограничения: зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения (третий пояс). **Начальная цена предмета аукциона** (в т. ч. не завершённый строительством жилой дом/зем. участок): 6598,30 (3586,30/3012,00) бел. руб. **Задаток: 659,83 бел. руб.** Удельный вес стоимости не завершённого строительства жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 54,35 %

Лот № 2. Не завершённый строительством незаконсервированный жилой дом: не завершённое строительство незаконсервированное капитальное строение (фундамент – столбы металлические, площадь застройки – 0 кв. м, процент готовности – 6 %) и земельный участок с кадастровым № 221281201101000342 площадью 0,2178 га в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Вороновский с/с, аг. Вороны, ул. Стадионная, 10А. Ограничения: зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения (третий пояс), водохранная зона реки, водоема (оз. Полочное), охранная зона электрической сети. **Начальная цена предмета аукциона** (в т. ч. не завершённый строительством жилой дом/зем. участок): 6729,64 (1850,92/4878,72) бел. руб. **Задаток: 672,96 бел. руб.** Удельный вес стоимости не завершённого строительства жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 27,50 %

Реквизиты для внесения задатка по лотам: р/с BY50 АКВВ 3604 3140 2279 9200 0000ААО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК АКВВBY2X, УНП 300594330, код платежа 40901, получатель платежа: Вороновский сельисполком

Дата, время и место проведения аукциона: 08.10.2024 в 15.00 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5, ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

Срок внесения задатка и приема документов: с 8.30 05.09 2024 до 17.00 07.10.2024.

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

Условия для победителя аукциона лота единственного участника несостоявшегося аукциона: лоты № 1, 2: в течение 10 раб. дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся: внести плату за предмет аукциона, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, в двухмесячный срок со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся обратиться в республиканское унитарное предприятие «Витебское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» за государственной регистрацией права, ограничением (обременением) права на земельный участок; получить в установленном порядке разрешение Витебского райисполкома на проведение проектно-изыскательских работ и разработать проект на

строительство объекта не, превышающий 6 месяцев с даты осуществления государственной регистрации права на земельный участок; к строительству жилого дома приступить после согласования в установленном порядке проектной документации; осуществить возведение жилого дома в сроки, установленные Указом Президента РБ от 07.02.2006 № 87, выполнить ввод жилого дома в эксплуатацию в соответствии с действующим законодательством.

Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания одноквартирного (блокированного) жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме).

Аукцион проводится в порядке, установленном Положением «О порядке продажи не завершённых строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 № 220.

Для участия в аукционе по лотам приглашаются граждане РБ, консолидированные участники (двое и более граждан РБ), которые в установленном в извещении срок подают заявление об участии в аукционе с указанием предмета аукциона, представляют документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка, заключают с организатором аукциона соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в соответствии с Положением и проведения аукциона. Предоставляются: гражданским РБ – копия документа, удостоверяющего личность без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина РБ – доверенность, оформленная в соответствии с требованиями законодательства; с консолидированными участниками – оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе и доверенность. Аукцион состоится при наличии не менее 2 участников в отношении каждого предмета аукциона. Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением документации, необходимой для его проведения, перечисляются на р/с, указанный в протоколе аукциона. Информация об окончательных суммах затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, письменно доводится до сведения участников до начала проведения аукциона. Всем участникам предоставляется право ознакомления с документацией, а также возможность осмотра на местности предмета аукциона.

Конт. тел.: (0212) 24-63-12, (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru; www.marketvit.by.

Варта ведаць

ЖЫЦЦЁ ПА РАСКЛАДЗЕ

Чым дапаможа школьніку рэжым дня і як яго правільна арганізаваць?

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Пачатак навучальнага года для многіх школьнікаў становіцца стрэсам. Вучоба, дадатковыя заняткі, гурткі і спартыўныя секцыі — сучаснае дзіця загружана не менш, а часам нават больш, чым дарослыя. Такі падыход можа прывесці да павышанай стомляльнасці, зніжэння матывацыі і працаздольнасці, а таксама пагаршэння здароўя і самаадчування дзіцяці. Найбольш сур'ёзна гэта адбываецца на першакласшэ, якія аказваюцца ў новым асяроддзі і сутыкаюцца з новымі абавязкамі.

У гэты перыяд асабліва актуальным становіцца правільна пабудаваны распарадак дня. Ён дапамагае дзецям хутчэй адаптавацца і ўцягнуцца ў навучальны працэс, дысцыплінуе, папярэджае ператамленне. Выконваючы распарадак дня, арганізм жыве ў вызначаным рытме: пад'ём з раніцы і адыход да сну ў адзін і той жа час умацоўваюць нервовую сістэму дзіцяці, а рэгулярнае харчаванне палепшае страваванне.

— Пры складанні распарадку дня важна не спрабаваць запланаваць як мага больш, а знайсці залатую сярэдзіну паміж разумовай і фізічнай нагрузкай, зносінамі з сябрамі, хобі і аднаўленнем, — падкрэслівае **інструктар-валеолаг Мінскага абласнога цэнтры гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Юлія КЛІМЧАНКА**.

Правільна арганізаваны рэжым дня школьніка прадугледжвае час

для ранішняй гімнастыкі і гігіенічных працэдур, рэгулярны прыём ежы, правільнае чаргаванне працы і адпачынку, фізічную актыўнасць, прычым пажадана на свежым паветры, час для выканання хатніх заданняў, дастатковы па працягласці сон.

Рэгулярная зарадка ўмацоўвае асноўныя мышачныя групы, развівае гнуткасць цела, спрыяе фармаванню правільнай паставы і агульнага фізічнага развіцця, стымулюе кровазварот, палепшае эмацыянальны стан.

Працягласць зарадкі звычайна складае 10—20 хвілін. Комплекс практыкаванняў варта падабраць для ўсіх груп мышцаў, складаюцца з хуткасць выканання практыкаванняў залежаць ад узросту і фізічнай падрыхтоўкі дзіцяці. Перад правядзеннем зарадкі паміжжанне неабходна праветрыць, адзенне не павінна абмяжоўваць

рухаў, можна ўключыць рытмічную музыку.

Да водных працэдур адносяць душ, умыванне халаднаватай вадой, чыстку зубоў. Замест душа можна выкарыстоўваць абцягванне, а тэмпературу вады паступова зніжаць, тады арганізм будзе яшчэ і загартоўвацца.

Харчаванне школьніка прадугледжвае 4-5 прыёмаў ежы. Перапынкі паміж імі не павінны перавышаць 3,5-4 гадзіны.

Урокі ў школе і дадатковыя заняткі з'яўляюцца асновай распарадку дня, бо іх час, як правіла, фіксаваны. Дамашнія заданні — важны элемент самастойнай ра-

боты ў працэсе навучання. Яны выконваюцца пасля абеду і дастатковага адпачынку. Працаздольнасць павысіцца, калі дзіця пачне выкананне дамашніх заданняў праз 1,5-2-гадзіннага знаходжання на свежым паветры. Навучэнцам 2-й змены метаэгозгодней рыхтаваць урокі пасля ранішняга сняданку.

На выкананне дамашніх заданняў навучэнцам другіх класаў рэкамендуецца расходоваць да 1,2 гадзіны, у трэціх-чацвёртых класах — да паўтары гадзіны, у пятым-шостым класе — да дзвюх гадзін, 7—8 класах — да 2,5 гадзін, 9—11 — да трох гадзін.

У час выканання заданняў праз кожныя 30—40 хвілін работы неабходна рабіць перапынак. У гэты час можна зрабіць гімнастыку для вачэй і праветрыць пакой.

Пасля выканання дамашніх заданняў школьніку карысна пагуляць на свежым паветры, у тым ліку і ў кампаніі сяброў. Пры дрэнным надвор'і замест прагулкі можна заняцца хатнімі справамі або любімымі хобі.

— Класіцы спаць неабходна ў адзін і той жа час. Для навучэнцаў 1—4 класаў начны сон павінен складаць не менш за 10 гадзін, 5—8 класаў — не менш чым 9 гадзін, для навучэнцаў 9—11 класаў — не менш чым 8,5 гадзін. Бацькі павінны сачыць, каб дзіця не засяджвалася доўгі час з гаджэтамі. За дзве гадзіны да сну лепш увогуле выключыць камп'ютарныя гульні, перапіску ў месенджарах і прагляд відэаролікаў, — раіць Юлія Клімчанка.

Пры складанні рэжыму дня важна ўлічваць індывідуальныя асаблівасці дзіцяці, яго інтарэсы і не рабіць графік залішне насычаным. Памятайце, што ён павінен дапамагаць школьніку ў вучобе, а не прыгнатаць яго.

Скажыце, доктар...

НА ЎСЯЛКІ ВЫПАДАК

Што рабіць, калі стала дрэнна, і якія сродкі мець у дачнай аптэчцы?

Атрुчэнні і кішэчныя інфекцыі — сумны «хіт» не толькі лета, але і пачатку восні. На свежым паветры мы часта забываем памыць рукі і перакусваем тут і цяпер, а то і цягнем у рот толькі што сарванае з градкі ці куста. Дрэнна памытая свежая гародніна і садавіна могуць справакаваць наймацнейшае атручванне. А самая «дачная» ежа — шашлык — можа аказацца дрэнна прасмажанай ці занатада цяжкай для стрававання. Не губляючы актуальнасці ўвосень і ўкусы насякомых. Сезонная ж алергія можа назірацца не толькі вясной і летам, але і восенню, калі верасень цэлыя (яе выклікаюць пылок палыну, хатнія пылавяныя кляшчы, грыбок цілі). Пра асноўныя правільныя небяспекі дачнага адпачынку і першую дапамогу пры надзвычайных здарэннях нагадала ўрач-атарыналарынголаг 11-й гарадской паліклінікі Мінска Дар'я АЛЕРГІЯ.

ХАРЧОВАЯ АЛЕРГІЯ

Пры развіцці харчовай алергіі неабходна ў тэрміновым парадку прымець страўнік, прыняць слабительныя прэпараты і сарбенты (актываваны вугаль).

Гэтыя прадукты не варта ўжываць пры невядомым алергене-правакатары: цытрусавыя (апельсіны, мандарыны, лімоны, грейпфруты і інш.); арэхі (фундук, міндаль, арахіс і інш.); рыба і рыбныя прадукты (свежая і салёная рыба, рыбныя булёны, кансервы з рыб, ікра і інш.); птушка (гусь, качка, індэчка, курыца і інш.) і вырабы з іх; шака-

лад і шакаладныя вырабы; кава; вэнджаныя вырабы; воцат, гарчыца, маянэз і іншыя спецыі; хрэн, радыска, рэдзька; таматы; баклажаны; грыбы; яйкі; малако; клубніцы; суніцы; дыня; ананас; здобнае цеста; мёд.

УКУС НАСЯКОМЫХ

Укусы пералончатакрылых — вос, пчол, чмяллёў і шэршняў — асабліва небяспечныя для людзей з інсектнай алергіяй (рэакцыяй на укусы насякомых). Для іх такі кантакт можа нават прывесці да смяротнага зыходу. Як не дапусціць такой сітуацыі?

На вялікае шчасце, большасць людзей пераносяць укусы пчол і вос адносна нармальна, у здаровага чалавека гэта выклікае толькі мясцовую рэакцыю. Гэта пачырваненне, прыпухласць і боль у месцы ўкусу, пякота. Аднак часам узнікаюць алергічныя рэакцыі рознай ступені цяжкасці, асабліва калі гэта датычыцца ўкусаў у галаву і поласць рота. Гэта значыць, у тым месцы, дзе крывяносныя сасуды размешчаны блізка да паверхні скуры. Тады яд трапляе прама ў крывацёк.

Неабходна акуратна выцягнуць джала, пакласці лёд ці халодны кампрэс на месца ўкусу (ручнік, змочаны халоднай вадой).

Адрозна пасля працоўкі раны выпіце любы антыгістамінны сродкак, нават калі раней алергічных рэакцый на тшосьці ў вас ніколі не было.

Лічыцца, што людзей, у якіх укусы асы ці пчалы можа выклікаць моцную і небяспечную для жыцця рэакцыю, мала — прыкладна 2 ці 3%. Але калі вы схільныя да алергічных рэакцый, на ўсялякі выпадак майце з сабой антыгістамінныя сродкі.

ІНГАЛЯЦЫЙНЫЯ АЛЕРГЕНЫ

Гэты від узнікае пры ўдыханні алергенаў. Пацыенты яе часта блытаюць з рэспіраторнымі захворваннямі, таму зацягваюць са зваротам да ўрача.

Пры ўзнікненні такой алергіі ў тэрміновым парадку трэба спыніць кантакт з алергенам, прымець вочы і нос вадой.

Пры ўсіх відах алергіі неабходна прыняць антыгістамінныя прэпараты (ларатадэін, фенкарол, ніксар). Калі пачалося ўдушша і няма антыгістамінных прэпаратаў, трэба выпіць моцны алкагольны напой (для расслаблення гладкай мускулатуры).

Аднак антыгістамінныя прэпараты — гэта толькі сімптаматычнае лячэнне. Ад самой хваробы лекі не пазбаўляюць. Таму куды больш важна знайсці алерген-правакатар, выключыць яго з дыеты ці пазбягаць з ім кантакту, калі гэта, напрыклад, пылок раслін, шэрці жывёл і інш. Многія, на жаль, прымаюць лекі і больш нічога не робяць. Гэта вялікая памылка!

ЦЕПЛАВЫ УДАР

Цеплавы удар, які ўзнікае ад агульнага перагрэву арганізма, не адбываецца адразу. Але калі вы адчулі галавакружэнне, пачымненне ў вачах, млянасць або пачаснае сэрцабіццё, у вас, хутчэй за ўсё, тэрмічнае знясіленне. Пазней могуць наступіць курчы, ваніты. Ад цеплавога ўдару можна страціць прытомнасць і нават памерці. Прыкладна гэтак жа праўляецца сонечны ўдар.

Пацярпелага неабходна перамясціць у цень, пакласці на галаву халодны кампрэс, абцёрці цела халоднай вадой ці накрывіць

мокрай прасцінай, расшпіліць ці зняць лішняе адзенне, даць выпіць халоднай вады.

ХАРЧОВЫЯ АТРУЧЭННІ

Большасць выпадкаў атручванняў выклікана бурным размнажэннем у харчовых прадуктах залацістага стафілакоку і кішэчнай палачкі. Атрुчэнні часцей за ўсё правакуюць няяскасныя прадукты са скончаным тэрмінам прыдатнасці або тыя, якія захоўваліся ў непрыдатных умовах ці гатаваліся з парушэннем санітарных нормаў.

Таксама атручэнні нярэдка выклікаюць атрутныя грыбы і расліны, сабраныя і ўжытыя ў ежу па няведанні ці неасцярожнасці. Часта ў такіх сітуацыях без тэрміновай медыцынскай дапамогі не абдысціся. А вось што можна зрабіць да прыезду брыгады «хуткай».

- 1 Прымець страўнік. Для гэтага неабходна выпіць каля трох шклянак цёплай вады і выклікаць ваніты.
 - 2 Прыняць сарбенты (актываваны вугаль).
 - 3 Не прымяняць прэпараты супраць дыярэі. Дыярэя — гэта самае хуткае і масіўнае вывадзенне таксінаў з арганізма. Калі дыярэя няма, то можна прыняць слабительныя.
 - 4 Піць як мага больш вады для вывадзення таксінаў з арганізма.
- Калі атручванне суправаджаецца дыярэяй больш чым 10 раз за суткі, ванітамі, нарастае слабасць, — неабходна выклікаць «хуткую» ці самую зварнуюца па медыцынскую дапамогу.

Правила проведения РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

«Счастье приключается»

В настоящих правилах проведения рекламной игры «Счастье приключается» (далее – Правила) нижеперечисленные термины имеют следующее определение:

Игровой код – это шестизначный код, который присваивается участнику при соблюдении порядка (правил) участия в рекламной игре «Счастье приключается» (далее – Рекламная игра, Игра).

Розыгрыш – розыгрыш призового фонда Рекламной игры, проводимый в соответствии с процедурой, установленной Правилами, в установленные даты и время.

Кассовый (товарный) чек (далее – чек) – документ, подтверждающий факт приобретения товаров, который должен содержать сведения о номере документа, наименовании продавца, дате продажи, наименование, количество и цену товара, итоговую сумму покупки.

1. Организатор Рекламной игры.
Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Яскрава», Республика Беларусь, 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, оф. 902, УНП 191548102, зарегистрированное 16 ноября 2011 г. решением Минского городского исполнительного комитета в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191548102.

2. Заинтересованное лицо Рекламной игры.
Заинтересованным лицом Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Белфуд Продакшн», 211301, Республика Беларусь, Витебская обл., Витебский р-н, аг. Новка, ул. Рудакоская, 9/1.

3. Участники Рекламной игры.
Участником Рекламной игры признаются физические лица, достигшие 18 лет, которые являются гражданами Республики Беларусь, или иностранными гражданами, имеющими вид на жительство в Республике Беларусь и постоянно проживающие на территории Республики Беларусь (далее по тексту – Участники), с учетом ограничений, изложенных в настоящих Правилах.

Участником Рекламной игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, лица, находящиеся с ним в отношениях свойства, а также лица, занимающие в организации, являющейся заинтересованным лицом, руководящие должности <>. Члены комиссии по проведению Рекламной игры не могут быть участниками Рекламной игры.

<> Для целей настоящих Правил под лицами, занимающими в организации, являющейся заинтересованным лицом, руководящие должности, понимаются лица, занимающие должность руководителя либо заместителя руководителя организации, иного работника, осуществляющего организационно-управленческие (руководящие, организующие, направляющие, координирующие и контролирующие) функции применительно к организации, ее структурным подразделениям, работникам и направлениям деятельности.

4. Наименование Рекламной игры: «Счастье приключается».

5. Территория проведения Рекламной игры: торговые объекты, находящиеся на территории Республики Беларусь, кроме торговых объектов торговых сетей «UNISTORE оптрозница» (ООО «Юнстор Групп»), «Светофор – магазин низких цен» (ООО «ВитебскПродуктСервис», ООО «ГомельПродуктСервис», ООО «ЛепПодуктСервис», ООО «МосПродуктСервис»), «Доброе» (ООО «ПВ-Запад»).

6. Срок начала Рекламной игры: 10 сентября 2024 г.

Период, когда участник должен приобрести продукты бренда «Маленькое счастье»: с 10 сентября по 30 ноября 2024 г. включительно.

7. Срок окончания Рекламной игры, включающий в себя сроки выдачи выигрышей и опубликования результатов проведения Рекламной игры: 06 февраля 2025 г.

8. Наименование товаров (работ, услуг) или их групп, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра:

Продукты бренда «Маленькое счастье», за исключением суббрендов «Маша и медведь», «Фиксики», «Мальшаррики», «Финник», «Смешарики», «Синий трактор».

9. Призовой фонд Рекламной игры.

Призовой фонд Рекламной игры сформирован за счет имущества Организатора и денежных средств Заинтересованного лица в размере 42 585,31 BYN (сорок две тысячи пятьсот восемьдесят пять белорусских рублей 31 копейка). Призовой фонд Рекламной игры включает призы, указанные в таблице № 1 настоящего пункта.

Таблица № 1. Призовой фонд Рекламной игры.

№	Наименование приза	Кол-во, шт.	Стоимость приза за шт., бел. руб.	Итого стоимость, бел. руб.
1	Сертификат на семейную (3 человека) поездку в Дубай (ОАЭ) с посещением парка развлечений «IMG Worlds of Adventure» на сумму 25000,00 (двадцать пять тысяч) белорусских рублей сроком действия до 30 июня 2025 г.	1	25000,00	25 000,00
	Денежные средства		3704,55	3 704,55
2	Электронный подарочный сертификат oz.by на сумму 100 (сто) белорусских рублей	12	100,00	1 200,00
3	Электронный подарочный сертификат «Детмир»	12	200,00	2 400,00
4	Умная колонка Яндекс Станция Лайт YNDX-00025Y (желтый/лимон)	4	179,00	716,00
5	Умные часы детские Huawei Watch Kids 4 Pro Model ASN-A110 Blue	4	350,00	1 400,00
	Денежные средства		21,22	84,88
6	Сертификат на услуги по организации и проведению семейной фотосессии номиналом 500 (пятьсот) белорусских рублей. Срок действия до 01 сентября 2025 г. (включает: аренду фотостудии 1 час, работу фотографа 1 час, обработку и цветокоррекцию фотографий, 100 готовых фотографий)	4	500,00	2 000,00
	Денежные средства		43,63	174,52
7	Умная колонка Яндекс Станция Лайт YNDX-00025P (ультрафиолет)	4	179,00	716,00
8	Сертификат на услуги по проведению культурно-зрелищных детских мероприятий (на организацию детского праздника) номиналом 1000 (одна тысяча) белорусских рублей. Срок действия до 01 сентября 2025 г.	4	1000,00	4 000,00
	Денежные средства		118,34	473,36
9	Умная колонка Яндекс Станция Лайт YNDX-00025G (мята)	4	179,00	716,00

10. Порядок (правила) участия в Рекламной игре.

10.1. Для участия в Рекламной игре необходимо в срок с 00:00:00 10 сентября 2024 г. по 23:59:59 30 ноября 2024 г.:

- зарегистрировать личный кабинет на интернет-сайте счастье.приключается.бел (далее – Сайт), для этого необходимо достоверно заполнить свои Персональные данные, а именно:
 - фамилия (обязательно), собственное имя (обязательно), отчество (если таковое имеется, обязательно);
 - адрес электронной почты (обязательно);
 - абонентский номер мобильного телефона белорусского оператора сотовой связи Участника в международном формате (обязательно),
 - дать согласие на обработку Персональных данных в целях проведения Рекламной игры, подтвердив ознакомление с Правилами Рекламной игры и дать согласие на участие в Рекламной игре.

После заполнения указанных данных Участник получает посредством СМС-сообщения код для входа в личный кабинет на Сайте. Код для входа в личный кабинет, сообщаемый посредством СМС-сообщения, Участнику необходимо сохранить до окончания Игры;

- совершить покупку 1 (одного) либо нескольких продуктов бренда «Маленькое счастье» (за исключением суббрендов «Маша и медведь», «Фиксики», «Мальшаррики», «Финник», «Смешарики», «Синий трактор») на общую сумму в чеке не менее 5 (пяти) белорусских рублей;

- в личном кабинете на Сайте зарегистрировать чек: в соответствующем поле ввести данные чека (дату и номер чека), а также загрузить фотографию (отсканированное изображение) чека. Изображение чека должно быть четким и содержать:
 - наименование продуктов бренда «Маленькое счастье»;
 - время приобретения продуктов бренда «Маленькое счастье»;
 - дату приобретения продуктов бренда «Маленькое счастье»;
 - номер чека;
 - сумму, потраченную на приобретение продуктов бренда «Маленькое счастье».

В случае если на чеке не указан перечень купленных продуктов бренда «Маленькое счастье», необходимо загрузить фотографию чека и копию чека с отметкой кассира и печатью магазина, где будет указана перечень купленных продуктов бренда «Маленькое счастье» и сумма, потраченная на их покупку.

10.2. После загрузки данных чека Участнику на электронную почту приходит уведомление с подтверждением либо отказом в регистрации чека. Данное уведомление приходит в течение 3-х (трех) рабочих дней после загрузки данных чека и фотографии чека на Сайте. Участник получает подтверждение регистрации чека в случае если:

- заполненные данные чека (дата и номер) соответствуют данным фотографии чека;
- в загруженной фотографии чека подтверждается покупка продукта бренда «Маленькое счастье»;
- общая сумма, потраченная на покупку продуктов бренда «Маленькое счастье» (за исключением суббрендов «Маша и медведь», «Фиксики», «Мальшаррики», «Финник», «Смешарики», «Синий трактор») в одном чеке составляет не менее 5 (пяти) белорусских рублей.

10.3. Для каждого розыгрыша участникам присваиваются шестизначные Игровые коды начиная с первого разряда (000001, 000002, 000003 и т. д.) Один Игровой код присваивается за каждые полные 5 (пять) белорусских рублей, потраченные на приобретение продукции бренда «Маленькое счастье» (за исключением суббрендов «Маша и медведь», «Фиксики», «Мальшаррики», «Финник», «Смешарики», «Синий трактор») в чеке в соответствии с датой и временем регистрации чека. Игровые коды присваиваются и отображаются на сайте в личном кабинете участника не менее чем за сутки до даты проведения соответствующего розыгрыша. В случае получения Участником нескольких Игровых кодов по одному чеку ему присваиваются Игровые коды, идущие по порядку. В случае совпадения времени регистрации участниками чека на сайте коды не включаются в алфавитном порядке по ФИО участников.

Организатор оставляет за собой право оповещать Участников о получении Игрового кода посредством электронного письма на адрес электронной почты, СМС-сообщения на абонентский номер, указанный в соответствующих полях при регистрации. СМС-рассылка осуществляется только на номера абонентов А1, МТС, Лfte.

10.4. Каждый Участник может принимать участие в Рекламной игре неограниченное количество раз, при условии выполнения п. 10.1 настоящих Правил.

10.5. Участники при заполнении Персональных данных для регистрации личного кабинета на Сайте обязаны вводить достоверную информацию, сведения.

10.6. Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участниками Рекламной игры, и за достоверность информации, сведений, в том числе Персональных данных, указанных при регистрации личного кабинета на Сайте.

11. Место, дата, время и порядок проведения Розыгрыша призового фонда, в том числе порядок определения выигрышав Участников Рекламной игры:

Розыгрыш Призового фонда (Призов) проходит по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Ольшевского, 22, офис 902.

11.1. Розыгрыши Призов проводятся согласно графику, указанному в таблице № 2 настоящего пункта.

К моменту Розыгрыша Призов Организатором формируется список Игровых кодов по возрастанию, соразмерный согласно п. 10.3 настоящих Правил (далее – Список), с указанием ФИО Участника, а также даты и времени регистрации чека. Все Игровые коды имеют одинаковую разрядность.

Таблица № 2. Розыгрыш Призов.

Номер розыгрыша	Дата и время розыгрыша	Период регистрации чеков	Призы для розыгрыша, количество
1	20.09.2024 в 15:00	С 10.09.2024 (00:00:00) по 15.09.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 3 – 1 шт. Приз 4 – 1 шт.
2	27.09.2024 в 15:00	С 16.09.2024 (00:00:00) по 22.09.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 3 – 1 шт. Приз 4 – 1 шт.
3	04.10.2024 в 15:00	С 23.09.2024 (00:00:00) по 29.09.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 3 – 1 шт. Приз 4 – 1 шт.
4	11.10.2024 в 15:00	С 30.09.2024 (00:00:00) по 06.10.2024 (23:59:59)	Приз 2 – 1 шт. Приз 3 – 1 шт. Приз 4 – 1 шт.
5	18.10.2024 в 15:00	С 07.10.2024 (00:00:00) по 13.10.2024 (23:59:59)	Приз 2 – 1 шт. Приз 5 – 1 шт. Приз 6 – 1 шт.
6	25.10.2024 в 15:00	С 14.10.2024 (00:00:00) по 20.10.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 5 – 1 шт. Приз 6 – 1 шт.
7	01.11.2024 в 15:00	С 21.10.2024 (00:00:00) по 27.10.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 5 – 1 шт. Приз 6 – 1 шт.
8	11.11.2024 в 15:00	С 28.10.2024 (00:00:00) по 03.11.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 5 – 1 шт. Приз 6 – 1 шт.

9	15.11.2024 в 15:00	С 04.11.2024 (00:00:00) по 10.11.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 7 – 1 шт. Приз 8 – 1 шт.
10	22.11.2024 в 15:00	С 11.11.2024 (00:00:00) по 17.11.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 7 – 1 шт. Приз 8 – 1 шт.
11	29.11.2024 в 15:00	С 18.11.2024 (00:00:00) по 24.11.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 7 – 1 шт. Приз 8 – 1 шт.
12	06.12.2024 в 15:00	С 25.11.2024 (00:00:00) по 30.11.2024 (23:59:59)	Приз 1 – 1 шт. Приз 2 – 1 шт. Приз 7 – 1 шт. Приз 8 – 1 шт.
13	06.12.2024 в 15:30	С 10.09.2024 (00:00:00) по 30.11.2024 (23:59:59)	Главный приз

11.2. Для проведения Розыгрыша используются: лототрон и набор шаров в количестве 10-ти штук с номерами от 0 по 9. Определение выигрышных Игровых кодов победителей призов происходит путем их формирования слева направо из номеров шаров, посередине извлекаемых из лототрона. Розыгрыш начинается с первого разряда слева.

11.3. Определение Победителей Рекламной игры (обладателей призов):
11.3.1. Первый разряд выигрышного Игрового кода определяется следующим путем: в лототрон загружаются шары с номерами от 0 по цифру, соответствующую первому разряду последнего присвоенного Игрового кода. Шары перемешиваются, и из лототрона извлекается шар, номер которого определяет цифру первого разряда выигрышного Игрового кода. Номер шара вносится в протокол.

Далее в лототрон загружаются те номера шаров, которые существуют по сверенным спискам Игровых кодов в соответствующем разряде. Шары перемешиваются, и из лототрона извлекается шар, номер которого определяет цифру соответствующего разряда выигрышного Игрового кода. Номер шара вносится в протокол.

Для определения последующих разрядов выполняются те же действия. Номер шара вносится в протокол.

Призы в каждом розыгрыше разыгрываются в очередности, указанной в Таблице 2, п. 11.1 настоящих Правил.

11.3.2. В каждом розыгрыше один Участник может стать победителем только один раз.

В случае повторного попадания в Игровой код уже выигрышного Участника, выигрышным считается следующий по списку Игровой код иного Участника. В случае если ранее выигрышным Игровым кодом находился в конце Списка, то выигрышным будет считаться первый Игровой код иного Участника с начала Списка.

11.3.3. При проведении розыгрышей призов Организатор дополнительно определяет по одному резервному Игровому коду для каждого Приза.

Резервными Победителями становятся обладатели Игровых кодов, следующих за выигрышными. Если следующий за выигрышным Игровым кодом принадлежит Победителю, то выигрышным становится следующий после него первый Игровой код иного Участника. В случае если ранее выигрышным Игровым кодом находился в конце Списка, то выигрышным будет считаться первый Игровой код иного Участника с начала Списка.

11.3.4. В случае если в ходе розыгрыша выигрышным становится Игровой код Участника, который на момент розыгрыша отозвал свое согласие на участие в Рекламной игре и (или) по заявлению которого прекращена обработка Персональных данных, то такой Игровой код не может быть признан выигрышным. Выигрышным признается следующий за ним Игровой код другого Участника, выполнившего все условия Правил и не отозвавшего свое согласие на участие в Рекламной игре и (или) согласия на обработку его Персональных данных.

11.4. Результат Розыгрыша в обязательном порядке фиксируется в протоколе Розыгрыша, подписываемом присутствующими на заседании членами Комиссии по проведению Рекламной игры.

12. Порядок уведомления Победителей о результатах Розыгрыша, порядок получения выигрыша.

12.1. Победители Рекламной игры (обладатели Призов) извещаются о выигрыше в течение 3-х (трех) рабочих дней с момента Розыгрыша уведомлением в личном кабинете на Сайте и посредством СМС-сообщения на абонентские номера мобильных телефонов сотовых операторов, указанные при регистрации личного кабинета на Сайте. Организатор оставляет за собой право уведомлять Победителей посредством звонка на абонентские номера мобильных телефонов сотовых операторов, указанные при регистрации личного кабинета на Сайте, а также уведомлением на адрес электронной почты, указанный при регистрации личного кабинета.

12.2. Для получения Призов Победителям необходимо выполнить следующие действия:

Победители Рекламной игры Призов 1-8 должны предоставить информацию, сведения Организатору в течение 10 календарных дней с даты признания Участника Победителем, любым из указанных способов:
1) письмом по почте по адресу: ООО «Яскрава», Республика Беларусь, 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, оф. 902;
2) письмом на электронный почтовый ящик Организатора: igra@yaskrava.by;

3) лично по адресу Организатора: ООО «Яскрава», Республика Беларусь, 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, оф. 902 (в рабочие дни с 10:00 до 17:00),

а именно: фамилию, собственное имя, отчество (если таковое имеется); данные о регистрации по месту жительства и (или) месту пребывания; наименование, номер документа, удостоверяющего личность, орган и дату его выдачи;

идентификационный номер.

12.3. Выдача Призов производится в соответствии со сроками, указанными в Таблице 3 настоящего пункта.

Таблица № 3

Сроки выдачи Призов 1–8 и Главного приза Победителям	Сроки выдачи Призов 1–8 и Главного приза Резервным победителям
В течение месяца со дня признания участника Победителем. Датой признания Участника победителем считается дата и время проведения Розыгрыша, указанные в Таблице 2 настоящих Правил	В течение месяца со дня признания Резервного победителя Победителем Рекламной игры

12.3.1. Выдача Призов 1–2 осуществляется следующим образом: После получения данных, указанных в п. 12.2 настоящих Правил, Организатор отправляет Победителям выигрышный приз в электронном виде на адрес электронной почты, указанной при регистрации личного кабинета на Сайте, в течение месяца со дня соответствующего розыгрыша.

12.3.2. Выдача Призов 3–8 осуществляется следующим образом: Победители Рекламной игры – обладатели Призов 3–8 могут прибыть по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, 22, офис 902 с понедельника по пятницу, кроме праздничных дней, объявленных нерабочими, с 10:00 до 17:00, а также в любую субботу с 10:00 до 13:00, предварительно согласовав время прибытия с представителем Организатора по телефону +375 29 1961716. При себе Победителю необходимо иметь паспорт гражданина Республики Беларусь (ID-карту или вид на жительство).

В случае если победители Рекламной игры – обладатели Призов 3–8 не могут получить призы лично, то они могут получить свои призы службой доставки, для этого им нужно предоставить данные, указанные в п. 12.2 настоящих Правил в указанные сроки и указать адрес доставки приза в Республике Беларусь. Призы будут отправлены службой доставки в установленные Таблицей 3 сроки. Датой выдачи является дата отправки приза.

Призы выдаются Победителям при наличии и предъявлении документа, удостоверяющего личность, и после оформления документов, связанных с выдачей Приза. Приз считается полученным Победителем с момента подписания Победителем акта приема-передачи Приза и других необходимых для их получения документов, предоставляемых Организатором через службу доставки.

12.3.3. Для получения Главного приза Победитель должен прибыть по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, 22, оф. 902 с понедельника по пятницу, кроме праздничных объявленных нерабочими, с 10:00 до 17:00 или же в любую субботу с 10:00 до 13:00, предварительно согласовав время прибытия с представителем Организатора по телефону +375 29 1961716 в сроки, обозначенные в Таблице №3 настоящих Правил. При себе Победителю необходимо иметь паспорт гражданина Республики Беларусь (ID-карту или вид на жительство).

12.4. В соответствии с Налоговым кодексом Республики Беларусь Организатор при вручении призов выступает налоговым агентом и обязан удержать сумму подоходного налога непосредственно из доходов получателя приза. При невозможности удержать искомую сумму подоходного налога с дохода Победителя по причине отсутствия ему денежных выплат и (или) отказа платежщика внести причитающиеся суммы подоходного налога с Победителя, Организатор обязан в месячный срок со дня выявления указанных фактов направить в налоговый орган по месту жительства платежщика сообщение о сумме задолженности по подоходному налогу с Победителя.

12.4.1. Организатор не несет ответственности за возникновение необходимости уплаты дополнительного подоходного налога и иных выплат, связанных с получением призов, за пределами Республики Беларусь.

12.4.2. Организатор Рекламной игры имеет право запросить, а Участник-Победитель обязан предоставить Организатору свои Персональные данные (идентификационный номер, фамилия, собственное имя, отчество (если таковое имеется), данные о регистрации по месту жительства и (или) месту пребывания, наименование, номер документа удостоверяющего личность, орган и дату его выдачи) в случае если данный Участник участвовал в проводимых Организатором рекламных играх, акциях, иных рекламных мероприятиях, стал в 2024 году обладателем призов на сумму, превышающую сумму налоговой льготы, установленной Налоговым кодексом Республики Беларусь.

12.5. В случае если Победители Рекламной игры (обладатели Призов) не выполняют действия, перечисленные в пунктах 12.2 настоящих Правил в установленные сроки, либо с Победителем не удается связаться в течение 14 (четырнадцати) календарных дней со дня проведения соответствующего розыгрыша и уведомить о выигрыше из-за некорректных данных, указанных им при регистрации личного кабинета на Сайте, либо был предоставлен письменный отказ от получения приза, он утрачивает право на получение приза, право на приз переходит резервному Игровому коду, который определяется согласно п.11.1.3.3 настоящих Правил.

Участник, которому перешло право на получение приза, признается Победителем и уведомляется об этом в течение 2 (двух) рабочих дней со дня принятия решения о переходе права на приз посредством СМС-сообщения на абонентский номер мобильного телефона сотового оператора, указанного при регистрации личного кабинета на Сайте, а также уведомлением в адрес электронной почты, указанного при регистрации личного кабинета.

Участник, ставший Победителем, должен выполнить действия, перечисленные в пункте 12.2 настоящих Правил в установленные сроки (а именно, предоставить данные и сообщить адрес для доставки в Республику Беларусь при необходимости). Призы будут вручены Резервным Победителям согласно Таблице 3 п. 12.3 настоящих Правил.

В случае если Участник, которому перешло право на получение Приза, не выполнит действия в обозначенный срок, он утрачивает право на получение Приза. Призы остаются в распоряжении Организатора.

12.6. В случае смерти либо признания недееспособным или ограничено дееспособным Победителя (в т. ч. Резервного Победителя), причитающийся ему Приз получают его наследники, опекуны или законные представители не позднее 7 (семи) месяцев со дня окончания Игры, предоставив паспортные данные, указанные в п. 12.2 настоящих Правил и документы, подтверждающие право на получение Приза, лично по адресу Организатора.

12.7. Организатор не оплачивает Участникам Рекламной игры расходы, связанные с проездом к месту получения призов.

12.8. Выдача приза производится Победителем лично или посредством по нотариально удостоверенной доверенности.

12.9. При необходимости Победитель при получении призов письменно подтверждает факт его получения, заполняет все необходимые документы, предоставляемые Организатором, связанные с получением Приза.

12.10. Призы не подлежат замене. Выплата денежного эквивалента призов не осуществляется. Ответственность Организатора по выдаче призов ограничена исключительно вышеуказанным количеством и видами этих призов.

12.11. Организатор Рекламной игры не несет ответственности за любые риски, связанные с повреждением призов и их эксплуатацией, возникшие после их передачи Победителем.

12.12. Организатор Рекламной игры не несет ответственности за возникновение дополнительных платежей, в том числе комиссий, взимаемых банками с физических лиц за открытие расчетных счетов; комиссий, удерживаемых банками за снятие денежных средств с физических лиц, и др.

13. Комиссия по проведению Рекламной игры.

Для контроля за соблюдением Правил проведения Рекламной игры, утверждением результатов, подведением итогов по результатам проведения Рекламной игры, рассмотрением спорных случаев, принятием решений по устным и письменным жалобам и замечаниям, возникшим при проведении Рекламной игры, Организатор создает Комиссию по проведению Рекламной игры в следующем составе:

1. Калитник Татьяна Алексеевна – индивидуальный предприниматель,
2. Павлючик Инна Викторовна – индивидуальный предприниматель,
3. Колосовская Екатерина Валерьевна – ведущий специалист ООО «Яскрава»,
4. Богдусевич Ирина Сергеевна – ведущий специалист ООО «Яскрава»,
5. Шишло Татьяна Николаевна – ведущий специалист ООО «Яскрава».

14. Информация о Рекламной игре, публикация Правил Рекламной игры.

14.1. Правила Рекламной игры подлежат опубликованию в газете «Звезда» до начала Рекламной игры.

14.2. Сведения о результатах проведения Рекламной игры будут опубликованы в газете «Звезда» в срок не позднее 12 января 2025 г.

14.3. Фамилия, инициалы победителей Рекламной игры, с указанием их выигрышей, будут размещены на Сайте: snyastye-prizklochatsya.bel в срок не позднее 12 января 2025 г.

14.4. Информацию о порядке (правилах) участия в Рекламной игре можно получить на сайте snyastye-prizklochatsya.bel, а также по телефону горячей линии: +375336961716 с 10:00 до 17:00 в рабочие дни, кроме праздничных дней, объявленных нерабочими.

15. Прочие условия.

15.1. Участие в Рекламной игре предполагает ознакомление и полное согласие Участников с настоящими Правилами и принятие на себя обязательства соблюдать все их условия и требования.

15.2. Организатор не несет ответственности за работу сети Интернет при ее использовании Участником (например, за сбои компании, предоставляющих услуги в сети Интернет Участнику), операторов сотовой подвижной электросвязи (плоское соединение с оператором и т. д.) и почтовой службой (и т. д.).

15.3. Организатор не несет ответственности за невозможность связаться с Участником в случае недостаточной информации, сведений, предоставляемых Участником, или невхода Участника на связь.

15.4. Споры между Организатором и Участниками Рекламной игры рассматриваются в судебном порядке согласно законодательству Республики Беларусь.

15.5. Все возможные претензии Участников Рекламной игры в отношении организации Рекламной игры должны быть адресованы Организатору Игры по адресу: Республика Беларусь, 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, оф. 902.

Свидетельство о государственной регистрации № 4463 выдано 28.08.2024 г. Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

**ИНДУСТРИЯ
ИННОВАЦИЙ**
юридическая компания

- Выявление задолженности
- Проведение торгов
- Ликвидация
- Юридические услуги

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ (АУКЦИОНА)

Организатор публичных торгов (аукциона)	ООО «Индустрия Инноваций», г. Минск, Старовиленинский тракт, д. 10, пом. 4Н. Сайт в интернете: www.iin.by , https://iintorgi.by		
Продавец	ОАО «Банк БелБЭЗ», 220004, г. Минск, пр-т Победителей, 29		
Предмет публичных торгов (аукциона)			
Лот, №	Наименование	Начальная цена, бел. руб. с учетом НДС	Минимальная цена, бел. руб. с учетом НДС
1	Судно БТ-0690, 1988 г. в.	49 717,49	39 773,99
2	Судно БТ-0698, 1989 г. в.	49 717,49	39 773,99
<p>Задаток 5 % от начальной цены предмета публичных торгов (аукциона) в белорусских рублях перечисляется на р/с BY48OLMP30123000945640000933 в ОАО «Белгарацбанк», БИК OLMPEBY2X, УНП 291442411, получатель платежа – ООО «Индустрия Инноваций».</p> <p>Шаг электронных торгов – 5 % от начальной и (или) складывающейся в ходе торгов цены лота.</p> <p>В случае отсутствия ставок участников торгов начальная цена торгов поэтапно снижается равными долями 5 (пять) раз до минимальной цены или до момента совершения ставок участниками торгов.</p> <p>Информация об имуществе, входящем в состав лота, условия участия и порядок проведения публичных торгов (аукциона) размещены в открытом доступе на официальном сайте электронной торговой площадки «Индустрия Инноваций – Торги»: https://iintorgi.by</p> <p>Срок подписания договора купли-продажи: не позднее 10 (десяти) рабочих дней после публичных торгов (аукциона)</p> <p>Условия оплаты предмета электронных торгов: не позднее 10 (десяти) рабочих дней со дня заключения договора купли-продажи. Переход права собственности – после полной оплаты Имущества</p> <p>Торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «Индустрия Инноваций – Торги», размещенном по адресу: https://iintorgi.by</p> <p>Победитель публичных торгов (аукциона) либо единственный участник публичных торгов (аукциона), согласивший повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить аукционисту торгов вознаграждение в размере 1 % от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения публичных торгов (аукциона)</p> <p>Организатор публичных торгов (аукциона) имеет право снять предмет аукциона с торгов, но не позднее чем за 3 дня до наступления даты проведения торгов (аукциона)</p> <p>Дата и время проведения торгов (аукциона): 04.10.2024, начало торгов: 10.00, окончание торгов: 16.00, электронные торги продолжаются на 3 минуты с момента поступления последней ставки, если ставка сделана менее чем за 3 минуты до времени окончания торгов. Заявки на участие в публичных торгах (аукционе) принимаются по 03.10.2024 г. до 17.00</p>			
Контактные данные	Тел.: +375 17-900-90-03; +375 (29) 671-83-95; e-mail: e.pinchuk@iin.by		

**Центр
Промышленной
Оценки**

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by		
Продавец	ОАО «Сбер Банк», 220030, г. Минск, пр-т Независимости, 32А-1		
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46, www.ipmtorgi.by		
Предмет электронных торгов			
Капитальное строительство, расположенное по адресу: Гомельская обл., г. Мозырь, ул. Ленинская, 2		Начальная цена с НДС 20 %	
<p>Здание банка (здание административно-хозяйственное) общей площадью 2479 кв. м, инвентарный номер 330/С-11218. Составные части и принадлежность: подвал, крыльцо.</p> <p>Дополнительная информация: при приобретении предмета аукциона победитель аукциона или единственный участник аукциона заключает с Продавцом договор купли-продажи имущества, относящегося к предмету аукциона, на сумму 11691,39 бел. руб. с НДС 20 %.</p> <p>Состав имущества и цены размещены на сайте организатора аукциона www.cpo.by и www.ipmtorgi.by</p>			1 030 377,00 бел. руб.
<p>Сведения о земельном участке с кадастровым номером 34150000001000141: назначение – строительство и обслуживание здания отделения ОАО «Белпромстройбанк», предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,1636 га</p> <p>Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47BELB301200285000300226000 в ОАО «Банк БелБЭЗ» г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBYBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки».</p> <p>Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после электронных торгов</p> <p>Условия оплаты предмета электронных торгов: не более 30 дней со дня заключения договора купли-продажи</p> <p>Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by</p> <p>Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласивший повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 0,7 % от цены продажи лота</p> <p>Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия</p> <p>Предыдущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звезда» от 31.07.2024</p>			
Дата и время начала и окончания электронных торгов		Начало торгов: 10.00 02.10.2024. Окончание торгов: 12.00 02.10.2024. Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов	
Дата и время окончания приема заявок		Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 01.10.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by	
Контактные данные		Тел.: +375 17-310-36-37; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by	

Извещение об открытом аукционе по продаже не завершенного строительством жилого дома и земельного участка в частную собственность в г. Гродно 8 октября 2024 года

№ лота	Местонахождение земельного участка его кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Характеристика (описание) не завершенного строительством капитального строения	Начальная цена предмета аукциона (в том числе: начальная цена не завершенного строительством капитального строения; земельного участка), руб.	Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона, руб.	Сумма задатка, руб.
1	Гродненская область, г. Гродно, ул. Ранишняя, 61, микрорайон «Барановичи 5, б», У-383 440100000003004852	0,1000	Не завершенное незаконсервированное капитальное строение. Фундамент: железобетон; площадь застройки: 151 кв. м, готовность: 11 %	2 788,49 (5 398,49; 19 390,00)	359,94	4 900

Целевое назначение: земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Возможность подключения к внеплощадочным сетям водоснабжения, газоснабжения, электроснабжения и пр., и точки подключения определяются проектом. Земельный участок может иметь ограничения и обременения. Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания одноквартирного (блокированного) жилого дома, обслуживания зарегистрированной организационной по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме). Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несоостоявшегося аукциона: внесение платы за предмет аукциона; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения; обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок с момента подписания протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несоостоявшимся; продолжить строительство жилого дома в установленный срок. Победитель аукциона обязан возместить затраты в соответствии с постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 01.04.2014 г. № 298 и решением Гродненского горисполкома от 12.04.2022 г. № 260.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», телефоны: +375 (152) 626055, 626056.

Для участия в аукционе необходимо: в указанном размере внести задаток, перечисляемый на расчетный счет BY24AKBIB30120000418104000000 Гродненское областное управление № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК АКBBYBY2X, код назначения платежа 40901, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», задаток вносится в белорусских рублях в сумме согласно настоящему извещению; представить в коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в аукционе установленной формы; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляются: гражданский и копии документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем граж-

данина – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом негосударственного юридического лица РБ – доверенность, выданная юристом, документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

Аукцион состоится 8 октября 2024 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1 (актовый зал). Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 117 с 9 сентября по 2 октября 2024 года включительно в рабочие дни с 08.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220. Аукцион проводится аукционистом при наличии двух или более участников аукциона. Аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер не поднимет только один участник аукциона. Аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды последнюю цену и объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителя аукциона в отношении соответствующего предмета аукциона. В случае если аукцион признан несоостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов. Победитель торгов либо единственный участник несоостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка, как единственный, подавший заявление на участие в аукционе, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несоостоявшимся обязан: внести плату за земельный участок; возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения (информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись); выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несоостоявшегося аукциона. Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Нефармат

ПРА САБАК І ЛЮДЗЕЙ

Гэтым летам пра бясконцыя чэргі аўтатранспарту на пагранічным пераходзе «Брэст» не паведмлялі хіба лянвыя сродкі інфармацыі. У розныя дні машын то больш, то менш, але апошнім часам лік звычайна ідзе на тысячы. Сотні легкавікоў стаяць уздоўж дарогі, утвараючы вузкую калейку, якая хвастом звіваецца ледзь не да паўднёвых варот Брэсцкай крэпасці.

У гэтай чарзе віруе сваё жыццё. І калі цяжкія дальнабойшчыкі з большага прывыклі да падобнага раскладу, ім жа за прастой часцей за ўсё плацяць кампаніі, то пасажыры і кіроўцы легкавых машын нярэдка неруваюцца, вылоўліваюць любою інфармацыяю ў тэлефонах, камунікуюць. І галоўнае, што большую частку часу, які ў чарзе цячэ надзвычай павольна, ходзяць па абочынах. І вось гэтай, умоўна кажучы, тысячы чалавек у адзін з дзён не было аніякай справы да сабакі, узростам шчанюка, які паранены паміраў пад мостам. Ён жаласліва паглядаў на людзей, скавятаў, нібы плакаў, тым самым прасіў дапамогі, але ўсе адводзілі вочы ды прыспешвалі крок. Людзей можна зразумець, ва ўсіх тут адна мэта — найхутчэй перасячы граніцу ды паехаць на сваіх справах далей. Ну і праўда: не возьмеш жа хворую, з ранай на баку, без дакументаў жывёліну ў машыну, такую і праз граніцу не прапусціць.

І толькі адна дзяўчына, студэнтка, дачка маіх знаёмых, не вытрымала позірку ваочы гэтага чатырохнога небаракі, выклікала таксі, каб адвезці яе ў ветэрынарную лячэбніцу. Яе ўзяло толькі другое па ліку таксі, што прыехала па выкліку. Першы кіроўца, убачыўшы не зусім звычайнага пасажыра з акрыяўленым бокам, развярнуўся і наісцуну на газ.

Даша знайшла ў інтэрнэце адрас найбліжэйшай лякарні для жывёл і павезла туды сабаку. Там яму зрабілі апе-

рацыю. Ветурач паведміў дзяўчыне, што шчанюку недзе каля пяці месяцаў. Падобна на тое, што ён скакаў праз вострую агароджу, прабіў скуру і мышцы, але воль удача — унутраныя органы аказаліся цэлымі, адным словам, пашанцавала. Пад вечар Дашы выдалі хвастатага пацыента, трэба было вырашаць яго далейшы лёс. А ён, аўчарка з дамашкам дварняка, аддана глядзеў у вочы, даверліва цягнуўся да рук.

Бацькі ў чарзе неваваліся, машына падыходзіла ўсё бліжэй да запаветнага шлагбаума, а Даша па Брэсце ў пошуках прыстанішча для найдзёньшша. Пасля рабочага дня да клопату падключылася мая дачка, забрала Дашу з сабакам, і яны паехалі па прытулак. У адным казалі, што не бяруць жывёл ад насельніцтва, трымаюць толькі тых, што самі адлоўліваюць, у другім нават дзвярэй не адчынілі.

Тадзі дзяўчаты знайшлі лячэбніцу ў іншым канцы горада, дзе аказваў паслугі нахталт гасцініцы. Дар'я без ваганняў заплаціла за 10 дзён знаходжання, набыла ашыінік, павадок, корм. Не ўяўляю нават, колькі грошай яна патраціла за гэты дзень! Але акурат паспела да перасячэння граніцы. Далей ужо мы, як той казаў, сталі курываваць пытанне. Дачку адрозу папярэдзілі: «Калі будзе моцна скавятаць, выць, мы патэлефануем, адрозу будзеце забіраць, бо наша лячэбніца з міні-прытулкам размешчана ў цокальным паверсе жылога дома». Але пранесла, як потым яны казалі, сабачка паводзіў сябе на дзіва добра. Дар'я адрозу размясціла аб'явы ў розных чатах. Мы таксама апытвалі ўсіх знаёмых і незнаёмых, спрабуючы прыстроіць сабачку. І толькі за два дні да заліковай дзесяцідзёнкі прыехалі людзі з прыгараднай вёскі і забралі нашага падшэфнага.

Рэгіна, яго новая гаспадыня, расказала, што ў іх нядаўна памёр ад

старасці хатні гадаванец і сябар. Яна вельмі перажывала, ездзілі з мужам у прытулак. Ім паказалі малых шчанюкоў, але Рэгіне яны чамусьці не спадабаліся, там яна яшчэ больш расхвлялялася. Вырашылі тады з мужам, што браць больш не будуць, ну хаця б з год. А тут ранкам муж прагнуўся, аб'явіў: яму прыснілася, што менавіта сёння яны знойдуць свайго сабаку. Адкрыў інтэрнэт, і па першай аб'яве, што трапілася на вочы, яны паехалі. Рэгіна расказвала так: «Мы глянулі — а ён падобны на нашага! Больш не раздумвалі».

Вось такая гісторыя са шчаслівым канцом. Адна гісторыя. А колькі іх, мякка кажучы, з іншым фіналам! І чаму ў нас столькі бяздомных жывёлін? Таму што людзі іх проста выкідаюць як непатрэбныя рэчы. Асабліва катуў. Цяпер проста эпідэмія нейкая ў прыгарадных вёсках. Пра гэта гаварыла адна жанчына, якой я прапаноўвала нашага падшэфнага. Дык вось яна расказвала, што нават праз акно свайго дома бачыла, як з машыны на хату выкідвалі кацянят. Ды і ў вёсцы, дзе наш дачны дом, перыядычна з'яўляюцца новыя каты. Яны ходзяць па ладворках, выпрошваючы ежу, часам крадуць яе, а некаторыя ж ганяюць жывёлін, нават б'юць.

Нядаўна кабета з нашай вёскі расказвала, як позній восенню сыпнула курам жменю зярнят, і раптам адекватны выскачылі бялявы сабачка, стаў хапаць гэтае зерне амаль з зямлёй, есці. Яна хоць і не думала браць сабаку, але ж не здолела адагнаць галоднага, зжалілася. І цяпер гэты Дружок жыве ў яе, суправаджае ў аўтакраму, ходзіць хвастом за гаспадыняй. Пазней усе дазналіся пра яго паходжанне: адна жанчына перызджала ў новы дом, ката забрала з сабой, а сабачку, які гадамі жыў у яе, кінула. Вось такія мы, людзі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Месяц

Маладзік 3 верасня. Месяц у сузор'і Шаляў.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	6.23	19.52	13.29
Віцебск	6.11	19.44	13.33
Магілёў	6.14	19.42	13.28
Гомель	6.13	19.37	13.24
Гродна	6.39	20.07	13.28
Брэст	6.42	20.05	13.23

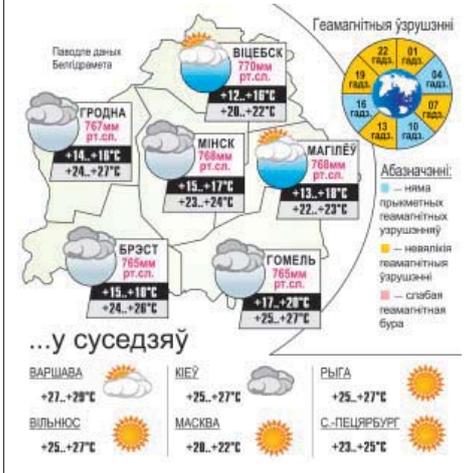
Імяніны

Пр. Аляксея, Апанаса, Васіля, Гаўрыіла, Івана, Макара, Міхаіла, Фёдара. К. Ліліяны, Рэзаліі, Розы, Майсея.

Фота Лазавы Г.О.П.Д.

ЗАЎТРА

4 ВЕРАСНЯ

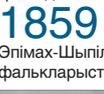
Даты

Падзеі

Людзі

1714 год — нарадзіўся (в. Дзітрых Лідогага павета) Міхал Карыцкі, паэт-лацінц, педагог, філосаф. Падтрымліваў ідэі Асветніцтва; імкнуўся палепшыць сістэму адукацыі, надаць ёй больш свецкі характар. Яго вучнем быў паэт Адам Нарушэвіч. Творчасць паўплывала на лацінамоўную паэзію Польшчы і ВКЛ эпохі Асветніцтва. Пісаў вершы, казкі, элегіі, псалні, пародыі. Большасць твораў прысвечана тагачасным грамадскім і культурным дзеячам, мясцовым падзеям.

1882 год — нарадзіўся (фальварак Судзіловічы Лепельскага павета) Браніслаў Ігнатавіч Эпімах-Шыпіла, беларускі мовазнаўца, літаратуразнаўца, фалькларыст і выдавец, якога называюць патрыярхам беларускага Адраджэння. Кандыдат гісторыка-філалагічных навук, прафесар Пецярбургскага ўніверсітэта. Ён быў адным з заснавальнікаў культурна-асветніцкага «Круг беларускае народнае прасветы і культуры». Члены гэтай арганізацыі паўлегальна займаліся друкаваннем і пашырэннем беларускіх твораў. Імі былі выдадзены паэтычны зборнік Янкі Лучыны «Вязанка», зборнік «Каландарная пісанка на 1904 год» і «Велікодная пісанка». Б. Эпімах-Шыпіла стаў адным з ініцыятараў стварэння першай і найбуйнейшай на той час выдавецкай суполкі «Загляне сонцэ і ў наш вакоцэ» (1906—1914). У гады Першай сусветнай вайны ў Петраградзе было створана дабрачыннае Беларускае таварыства па аказанні дапамогі пацярпелым ад вайны (1916—1918), адным з арганізатараў якога таксама быў Б. Эпімах-Шыпіла.

1891 год — нарадзіўся (в. Балічы Гродзенскага павета) Антон Баліцкі, беларускі дзяржаўны дзеяч, публіцыст. З кастрычніка 1921 года быў намеснікам наркама, у 1926—1929 гадах — наркам асветы БССР. Адзін з твораў і праваднік палітыкі беларусізацыі ў тыя гады. Публікаваў артыкулы па пытаннях нацыянальнай і культурнай палітыкі. Удзельнічаў у распрацоўцы і стварэнні сістэмы сярэдняй і вышэйшай адукацыі рэспублікі. Быў правадзейным членам Інбелкульту, старшынёй секцыі беларускай мовы і літаратуры. У 1929—1930 гадах — член ЦВК БССР.

1882 год — у Нью-Ёрку Томас Эдысан уключыў першае ў свеце камерцыйнае электрасвятленне.

1888 год — амерыканскі прадпрымальнік і вынаходнік Джордж Істмен зарэгістраваў гандлёвую марку «Кодак» і атрымаў патэнт на стужкавы фотаапарат. Істмен удзяляў асабліваю ўвагу рэкламе кампаніі і сам асабіста пісаў рэкламныя тэксты для першай прадукцыі Kodak. У 1888 годзе ён прыдумаў лозунг: «Вы націскаеце кнопку — мы робім астатняе», які красаваўся на фасадзе фабрыкі ў Рочэстэры, а таксама ў шматлікіх рэкламных праспектах.

1956 год — прадстаўлены першы камерцыйны камп'ютар з накапальнікамі на магнітных дысках — IBM RAMAC 305.

1958 год — у Францыі прынята новая канстытуцыя, якая стала пачаткам Пятай рэспублікі.

1998 год — заснавана кампанія «Google».

Іван ШАМЯКІН:
«Усе радасці жыцця кароткія, акрамя адной — радасці працы».

УСМІХНЕМСЯ

Праблемы, які і каханне, жывуць тры гады. Пасля гэта ўжо не праблемы, а штодзённасць.

— Добры дзень, дзеці! Давайце праверым, ці не забыліся вы чаго за лета... — Жанчына, вы хто?!

Люблю вась гэтыя рэцэпты, якія «салата за 5 хвілін». Крок першы: адварыце буракі...

Настаўнік: — Што Робін Гуд раздваіваў беднякам? Вучань (асцярожна): — Вай-фай?

Першы дзень у школе, настаўніца бадзёра пачынае:

З тым, як хутка канчаецца лета, можа паспаборнічаць толькі заробак.

